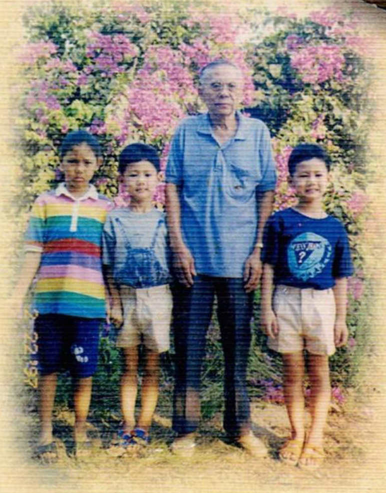
อนุสรณ์ งานพระราชทานเพลิงศพ

คุณพ่อสว่าง วงษ์ปิ่น

(เป็นกรณีพิเศษ)

ณ เมรุวัดเครือวัลย์
วันพฤหัสบดีที่
๒๒ กรกฎาคม ๒๕๔๗

อนุสรณ์
งานพระราชทานเพลิงศพ

คุณพ่อสว่าง วงษ์ปิ่น

(เป็นกรณีพิเศษ)

ณ เมรุวัดเครือวัลย์
วันพฤหัสบดีที่ ๒๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๗

คุณพ่อสว่าง วงษ์ปั่น

ชาตะ ๑๐ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๖๑

มรณะ ๑๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๗

(แบบ ค.)

หมายรับสั่งที่ ๑๓๔๖๔ สำนักพระราชวัง

๑๑ พฤษภาคม ๒๕๔๗

พระราชทานเพลิงศพ นายสว่าง วงษ์ปิ่น เป็นกรณีพิเศษ ณ เมรุวัดเครือวัลย์ เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร

<u>วันพฤหัสบดีที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๔๗</u> เวลา ๑๗.๐๐ น. พระราชทานเพลิง

คมกฤษ/พิมพ์/ /ทาน.

วัน	หน้าที่ พนักงานพระราชพิธี
	นำหมายเรียน เจ้าภาพศพ นายสว่าง วงษ์ปิ่น เพื่อทราบ เครื่องพระราชทานเพลิง และเจ้าพนักงานผู้เชิญมานี้ เจ้าภาพไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายอย่างใดทั้งสิ้น.

ทั้งนี้ ให้จัดการตามหน้าที่และกำหนดวันตามรับสั่งอย่าให้ขาดเหลือ ถ้าสงสัยก็ให้ถามผู้รับรับสั่งโดยหน้าที่ราชการ

ผู้รับรับสั่ง

สำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ

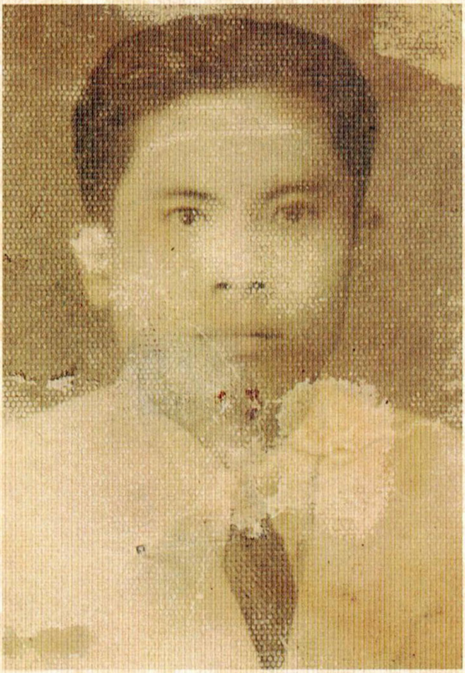
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานเพลิงศพ นายสว่าง วงษ์ปิ่น เป็นกรณีพิเศษ ซึ่งนับเป็นพระมหากรุณาธิคุณล้นเกล้าล้นกระหม่อม เป็นเกียรติอันสูงสุดแก่ผู้วายชนม์ และวงศ์ตระกูลอย่างหาที่สุดมิได้ หากความทราบโดยญาณวิถี ถึงดวงวิญญาณของนายสว่าง วงษ์ปิ่น ได้ด้วยประการใด ในสัมปรายภพคงจะมีความปลาบปลื้มซาบซึ้ง เป็นล้นพ้น ในพระมหากรุณาธิคุณที่ได้รับพระราชทานเกียรติยศอันสูงยิ่งในวาระสุดท้ายแห่งชีวิต

ข้าพระพุทธเจ้าผู้เป็นบุตร-ธิดา หลาน ขอพระราชทานพระบรมราชวโรกาสกราบถวายบังคมแทบเบื้องพระยุคลบาท ด้วยความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณอย่างหาที่สุดมิได้ และจะเทิดทูลไว้เหนือเกล้าเหนือกระหม่อมเป็นสรรพศิริมงคล แด่ข้าพระพุทธเจ้าและวงศ์ตระกูลตลอดไป

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ

ข้าพระพุทธเจ้า

ครอบครัววงษ์ปิ่น

บุตร - ธิดา - หลาน

ประวัติ
คุณพ่อสว่าง วงษ์ปิ่น

คุณพ่อสว่าง วงษ์ปิ่น เกิดเมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม พ.ศ. 2461 ตรงกับวันพุธ ขึ้น 2 ค่ำเดือน 8 ตำบลดอนแฝก อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม เป็นบุตรของ นายใช้ กับ นางแดง วงษ์ปิ่น มีพี่น้องร่วมบิดามารดาคือ

1. นางหนู วงษ์สวรรค์ ถึงแก่กรรม
2. นายจำปี วงษ์ปิ่น ถึงแก่กรรม
3. นายสว่าง วงษ์ปิ่น
4. นางพิมพ์ เทียนเที่ยง
5. นายหยด วงษ์ปิ่น

การศึกษา

พ.ศ. 2479 โรงเรียนประชาบาลวัดห้วยพูล ชั้นประถมปีที่ 3 และลาออกมาช่วยผู้ปกครองประกอบอาชีพทำนา-ทำสวน

พ.ศ. 2481 ได้อุปสมบทเป็นภิกษุที่วัดห้วยพูล สอบได้นักธรรมตรี-โท

พ.ศ. 2484 เรียนศึกษาผู้ใหญ่สำนักเรียนมัธยมวัดราชบพิธราชวราราม กรุงเทพฯ สอบได้ชั้นมัธยมปีที่ 3

พ.ศ. 2485 สมัครเรียนกวดวิชา ม.4, ม.5, ม.6 ณ สำนักเรียนเดิม เกิดภาวะน้ำท่วมทั่วประเทศ ข้าวยากหมากแพง อาชีพเกษตรกรรมล้มเหลว จึงได้ลาสิกขาบทจากภิกษุ เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2486

พ.ศ. 2486 ได้สอบบรรจุเป็นครูประชาบาล และได้รับการบรรจุเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2486 ประจำโรงเรียนวัดงิ้วราย (พิณพิทยาคาร) ตำบลวัดงิ้วราย อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

ประวัติการรับราชการ

พ.ศ. 2486 บรรจุครูประชาบาลครั้งแรกที่โรงเรียนวัดงิ้วราย (พิณพิทยาคาร)

พ.ศ. 2507 โรงเรียนวัดลานตากฟ้า

พ.ศ. 2513 ได้ลาออกจากอาชีพครู

ชีวิตการสมรส

ได้สมรสกับคุณแม่เจริญ วงษ์ปิ่น (ถึงแก่กรรม) มีบุตร-ธิดา รวม 6 คน

1. พันตำรวจโท โอภาส วงษ์ปิ่น
2. พันตำรวจโท มานิตย์ วงษ์ปิ่น
3. นาวาโท สุพจน์ วงษ์ปิ่น
4. นางสมคิด ลับเหลี่ยม
5. นางณัฐหทัย ธรรมชาติ
6. นาวาอากาศตรี ครุศักดิ์ วงษ์ปิ่น

เมื่อคุณพ่อได้แต่งงานกับคุณแม่ โดยคุณพ่อเป็นครูประชาบาล ส่วนคุณแม่ประกอบอาชีพทำไร่-ทำสวน ได้ส่งเสริมให้การศึกษาเล่าเรียนอบรม บุตร-ธิดา ทั้ง 6 คน ซึ่งคุณพ่อแม้จะเป็นครูประชาบาล ซึ่งมีเงินเดือนน้อยก็ตาม แต่ท่านก็ได้มีความเพียร ขยัน มานะ ช่วยคุณแม่ประกอบอาชีพทางด้านการเกษตร โดยเฉพาะการทำไร่-ทำสวน เพื่อจุนเจือครอบครัว จนกระทั่งเมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน พ.ศ. 2528 คุณแม่ได้ถึงแก่กรรม ส่วนคุณพ่อได้ดูแลบุตร-ธิดา และเฝ้าคอยช่วยเหลือปรึกษา รวมทั้งการศึกษาหาความรู้ยาตำราหลวง จากสถานศึกษาวัดโพธิ์ จนมีความชำนาญ จึงได้มาดำเนินการรักษาโรคต่างๆ ให้กับผู้ป่วย ญาติ คนสนิทสนม ซึ่งนับว่าได้ทำประโยชน์ให้กับมวลมนุษย์ เกิดประโยชน์สาธารณะตลอดระยะเวลา สิ่งที่พวกเราภูมิใจมากคือคุณพ่อได้สอนให้เราเป็นคนดี มีความขยันหมั่นเพียร และบอกเสมอว่า ทรัพย์สมบัติของพ่อไม่มี มีแต่การให้การศึกษาหาความรู้ที่จะเป็นสมบัติติดตัวตลอดไป

ต่อมาเมื่อวันที่ 7 มกราคม พ.ศ. 2547 คุณพ่อได้ป่วยและนำส่งโรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า ทำการผ่าตัดและรักษาด้วยโรคมะเร็งที่ลำไส้ใหญ่ จนถึงวันที่ 15 มกราคม พ.ศ. 2547 คุณพ่อได้ถึงแก่กรรม ด้วยอาการสงบ ยังความเศร้าโศกเสียใจให้กับบุตร-ธิดา หลาน เป็นอย่างยิ่ง

พวกเราทุกคนขอให้สัญญาว่า แม้ในวันนี้จะไม่มีคุณพ่อแล้วก็ตาม พวกเราทุกคนจะรักกัน และปฏิบัติตนเหมือน เมื่อครั้งที่คุณพ่อคุณแม่ยังมีชีวิตอยู่ตลอดกาลนาน

พลเรือเอก ประเสริฐ , คุณหญิง เอื้อทิพย์ บุญทรง

ทหารเรือ
คุณประสงค์ - คุณหญิงสงวนศรี
ผู้ว่าราชการจังหวัด ประจวบคีรีขันธ์

นายกเทศมนตรี ต.ปราณบุรี
สมเกียรติ กอไพศาล
วิรัช ปิยพรไพบูลย์
ประธานสภาอุตสาหกรรม จ.ประจวบคีรีขันธ์
พล.ต.ต. เดชณรงค์ สุทธิชาญบัญชา
ผบก.ภ.จ. ประจวบคีรีขันธ์

จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
นักเรียนจ่าพยาบาล รุ่น 60
วิทยาการจังหวัด กาฬสินธุ์

อนุบาลเสละเวช

U.S. ARMY
ATTACK

ขอกราบขอบพระคุณ

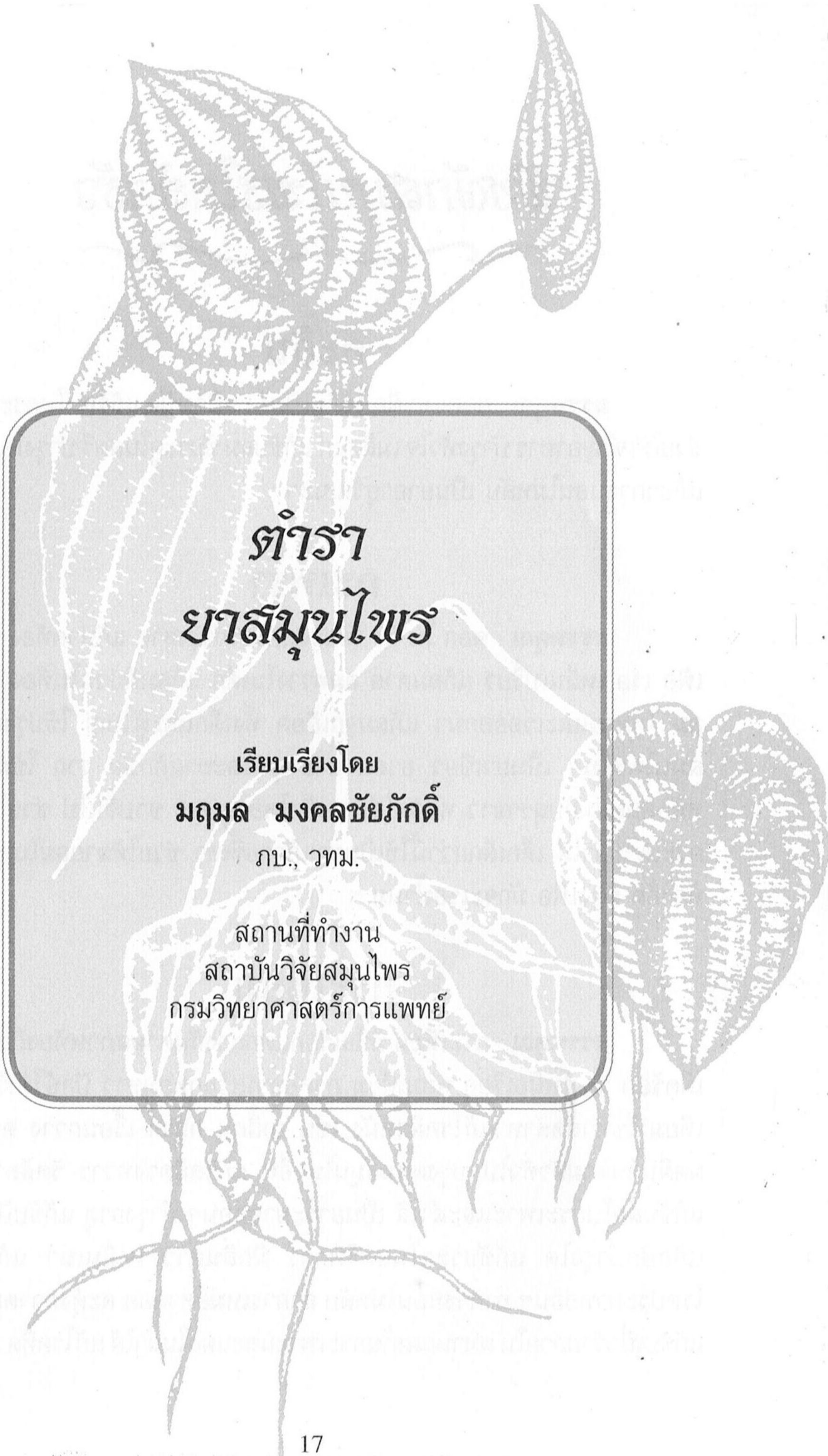
ขอกราบขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างยิ่ง ที่กรุณาร่วมเป็นเกียรติ ในงานพระราชทานเพลิงศพ คุณพ่อสว่าง วงษ์ปิ่น รวมไปถึงผู้เกี่ยวข้องที่ได้ช่วยเหลือในงานครั้งนี้เป็นไปด้วยความสะดวกเรียบร้อยทุกประการ หาก การต้อนรับ หรือมีสิ่งใดขาดตกบกพร่อง เจ้าภาพกราบขออภัยมา ณ โอกาส นี้ด้วย

ขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัย และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายที่เคารพนับถือ โปรดดลบันดาล และอำนวยพรให้ท่านพบแต่ความสุข สำราญ ปราศจากทุกข์ โศกโรคภัย ประสบแต่ความสำเร็จสมหวัง ดังใจปรารถนา ทุกประการ

ด้วยความขอบพระคุณอย่างสูง

คณะเจ้าภาพ
ครอบครัววงษ์ปิ่น

ตำรา
ยาสมุนไพร

เรียบเรียงโดย

มฤมล มงคลชัยภักดิ์

ภบ., วทม.

สถานที่ทำงาน

สถาบันวิจัยสมุนไพร

กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์

พืชผักสมุนไพรใกล้ครัว

กะถิน

สรรพคุณ : ยอดและฝัก ใช้กินเป็นผักชนิดหนึ่ง แก้ร้อนในกระหายน้ำ ช่วยให้เจริญอาหาร บำรุงหัวใจ เมล็ดแก่ แก้ขับลม ขับระดูในสตรี บำรุงไตและตับ แก้อาการนอนไม่หลับ เป็นยาอายุวัฒนะฯ

กะเพรา

สรรพคุณ : ดอก ใบ กิ่ง ใช้ปรุงเป็นยาบำรุงธาตุ แก้ปวดท้อง ท้องขึ้น เฟ้อ เรอ เหม็นเปรี้ยว แก้ลมตาล ลมทรางในเด็ก แก้ลมตีป่วนในท้อง ช่วยขับลม ให้ผายและเรอออกมา แก้ลมจุกเสียด ทั้งเด็กและผู้ใหญ่ ใช้ปรุงผสมกับสมุนไพรอื่นๆ เป็นยาเขียว ยาลม ยาธาตุ และยาแก้กษัย ราก ใช้ฝนใส่ฝาหม้อดินผสมกับสุราขาว หยอดใส่ปากเด็กโตอายุ 3-5 ขวบขึ้นไป ช่วยไล่ลมในกระเพาะลำไส้ เด็กเล็กกว่านี้ใช้เป็นยาแก้ถ่ายขี้เทา ช่วยให้ผายลมในกรณีเด็กท้องอืด ท้องเฟ้อ มักจะเรอน้ำนม ฯ

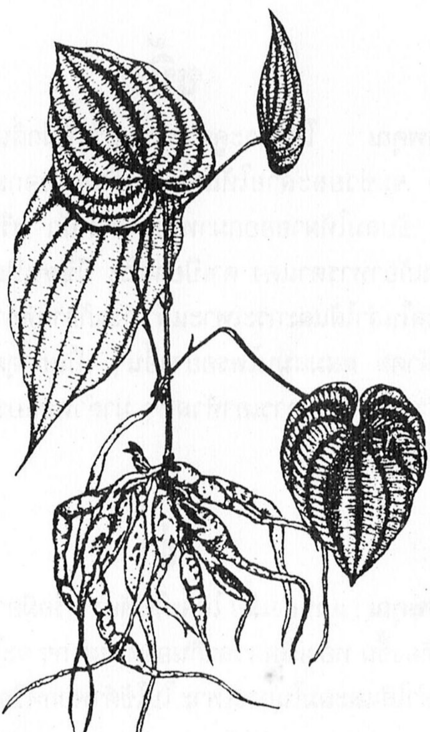
กระเทียม

สรรพคุณ : กระเทียม มีชื่อเรียกแตกต่างกันตามสภาพท้องถิ่น มีกลิ่นเผ็ดร้อน ทางเหนือเรียก หอมเทียม ภาคอีสานเรียกหอมขาว ปักษ์ใต้เรียก หัวเทียม ใช้หัวสดตำทาแก้โรคผิวหนัง เช่น เกลื้อน กลาก เรื้อนกวาง ตลอดจนผดผื่นคันตามตัวทั่วไป ปรุงผสมสมุนไพรอื่น แก้ริดสีดวงทวาร ริดสีดวงลำไส้ แก้ขับลมในกระเพาะและลำไส้ เป็นยาระบายอ่อนๆ บำรุงธาตุ แก้ขับปัสสาวะ แก้กษัยบำรุงไต แก้ขับระดูในสตรีพิการ มีกลิ่นคาว เหม็นเน่า แก้อาการโรคประสาทอ่อนๆ อาการนอนไม่หลับ อาการเหม่อตาลอย สะดุ้งผวาตกใจง่าย แก้ขับเนื้อร้ายภายใน สมานแผลในกระเพาะและแผลในลำไส้ แก้โรคหืด อัมพาต

ลมดีขึ้นทำให้หน้ามืดตาลาย ลมตีลงทำให้ปั่นป่วนในท้อง และลำไส้ เกิดอาการคลื่นเหียน อาเจียน อาการปวดตามบั้นเอว สันหลังและชายโครงทั้งสองข้าง ใช้ทุบโขลกสระผม แก้โรคผิวหนัง ขจัดรังแคบนศีรษะ ป้องกันผมหงอกก่อนวัย เป็นยาอายุวัฒนะ ฯ

กระชาย

สรรพคุณ : ตำรับยาใช้หัวปรุง แก้อาการปากเปื่อย ปากเป็นแผล ปากแตกแห้ง ร้อนในกระหายน้ำ แก้ใจคอหวาดหวิวผวา แก้ปวดท้อง ลงท้อง จุกเสียด แก้บิดมูกเลือด บำรุงกำลัง บำรุงน้ำดี ฯ

กระเจี๊ยบ

สรรพคุณ : ใบ ใช้เป็นยากัดเสมหะ แก้ไอค้นคอ ขับไขมัน และเมือกในลำไส้ให้ออกทางทวารหนัก เมล็ด ใช้ปรุงยาแก้ดีพิการ บำรุงธาตุ บำรุงกำลัง ขับปัสสาวะ บำรุงไต ฝักหรือผล กำลังดิบๆ ไม่แก่เกินไป ต้มกินบำรุงธาตุ บำรุงไต ขับปัสสาวะ ทำให้คอชุ่มเย็น ฯ

กล้วยน้ำว้า

สรรพคุณ : กล้วยชนิดอื่นๆ ที่กินไม่ได้ มักจะปลูกไว้ทำยา กล้วยน้ำว้า ใช้กินผลสุกวันละ 2-3 ลูก ช่วยให้บำรุงกำลัง เจริญอาหาร ช่วยระบบขับถ่าย แก้ท้องผูก แก้โรคกระเพาะ ลำไส้เป็นแผล และเป็นยาบำรุงร่างกาย บำรุงธาตุ ทำให้กระเพาะ และลำไส้ไม่ค้างกากอาหารเก่า ฯ

ขมิ้น

สรรพคุณ : ใช้ขับระดูสำหรับสตรี ที่มีกลิ่นเหม็น และเลือดจับกันเป็นก้อนสีดำ จะช่วยละลายให้แตกเป็นลิ่มๆ ออกมา แก้บิดเป็นมูกเลือด แก้น้ำดีพิการ ขับลมให้ผายออกมาทางทวารหนัก หรือให้เรอออกมาทางปาก ฝนหยอดตา แก้อาหารตาแดง ตาเปียกแฉะ มีขี้ตาเป็นประจำในฤดูแล้ง นอกจากแก้โรคแผลในลำไส้และกระเพาะแล้ว ยังแก้ธาตุพิการ ท้องร่วง ใช้ดมแก้หวัด ขับเสมหะในลำคอ ผสมสมุนไพรอย่างอื่นๆ เป็นยาคุมธาตุยังแก้อาการฟกช้ำดำเขียวตามร่างกาย ด้วยการเอาหัวสดๆ มาตำพอกบรรเทาอาการอักเสบและเคล็ดยอกได้ด้วย ฯ

ข่า

สรรพคุณ : แก้ท้องเสีย ไล่ลมในท้อง หรือมีอาการปวดมวน หรือแน่นจุกที่หน้าอก ท้องขึ้น ทองเฟ้อ เวลากินอาหารมากๆ จะไม่ท้องเสียหรือปวดท้อง ช่วยขับลมในลำไส้และลมในกระเพาะ ใบใช้ตำพอกหรือทาโรคผิวหนัง หิด กลาก

เกลื้อน ถ้าหญิงคลอดลูกใหม่ๆ เลือดขัดใช้หัวข่าสดมาบด ผสมน้ำมะขามเปียกและเกลือแกง บีบคั้นเอาแต่น้ำๆ ประมาณชามแกงย่อมๆ ให้ดื่มเข้าไปจนหมด จะสามารถขับเลือดเสียออกมาจนหมด และยังช่วยทำให้มดลูกเข้าอู่เร็วยิ่งขึ้นๆ

ขี้เหล็ก

สรรพคุณ : แก่น แก้ธาตุพิการ อาหารไม่ย่อย บำรุงธาตุไฟ แก้หนองในและกามโรคในบุรุษ ราก แก้ไข้หัวลม เมื่ออากาศเปลี่ยนฤดูกาล แก้ปวดเมื่อยเหน็บชา แก้กษัย บำรุงไต ดอก แก้โรคประสาท อาการนอนไม่หลับ แก้หอบหืด บดผสมน้ำฟอกผมบนศีรษะขจัดรังแค เปลือก แก้ริดสีดวงทวาร ริดสีดวงลำไส้ แก้โรคเบาหวาน สมานแผลให้หายเร็ว ใบแก้ แก้ถอนพิษ ถ่ายพิษ แก้กามโรค ตำพอกที่แข้งขา มือเท้าที่มีอาการบวมเนื่องจากเหน็บชา ดับพิษร้อน ถอนพิษไข้ และพิษจากแมลง สัตว์กัดต่อย กิ่ง-ใบ ทำเป็นยาระบาย ถ่ายพิษ ขับเสลดในคอ แก้ไข้จับสั่น (มาลาเรีย) จนม้ามย้อย แก้โรคเหน็บชา แก้ร้อนในกระหายน้ำ ดีนัก ฯ

แคขาว แคแดง

สรรพคุณ : เปลือกแค แก้ร้อนในกระหายน้ำ ขับเสมหะในลำคอ บำรุงกระเพาะและลำไส้ นอกจากนี้ แค ทั้งเปลือกที่นำมาต้มยอด ดอกและฝักที่เรานำมากินเป็นผักประจำวันนั้น แก้ท้องเดิน ท้องร่วง สมานแผลในกระเพาะอาหารและลำไส้ แก้บิดมูกเลือด แก้ไข้หัวลม (คือก่อนเข้าฤดูหนาว) แก้ริดสีดวงจมูก ใบใช้ตำพอกแผลสด เพื่อสมานเนื้อให้หายเร็ว เปลือกนอกของต้นแคใช้ฝนเอามาทาแผลเปื่อย แผลสดได้ผลดี ฯ

เหง้าขิงแห้ง

สรรพคุณ : เป็นยาจำพวกยาอายุวัฒนะ บำรุงร่างกาย บำรุงหัวใจ บำรุงไฟธาตุ ขับลมในลำไส้ ให้ผายลมออกมา แก้ร้อนในกระหายน้ำ ช่วยย่อยอาหาร แก้ลมพรรดึก แก้อาการปวดท้อง คลื่นเหียนอาเจียน แก้บิดมี

ตัว บิดมูกเลือด แก้อุจจาระเป็นฟองเหลือง ขาวและมีกลิ่นเหม็นคาวจัด แก้และบำรุงหลอดคอให้ชุ่มเย็น ขับละลายก้อนนิ่วฯ ตำรายาแผลโบราณ แก้ลมพานไส้ แน่นหน้าอก แก้นอนไม่หลับ แก้โรคปากเปื่อย คอเปื่อย ฯ

ตะไคร้

สรรพคุณ : นิยมใช้หัวนำมาคั่วไฟ แก้ขับปัสสาวะ แก้ขัดเบา แก้นิ่วในระยะแรกๆ แก้ปัสสาวะหยด และยังใช้ใบมาย่างไฟให้เหลือง แก้อาการปวดท้อง ท้องขึ้น ท้องเฟ้อ ลมมากในลำไส้ บรรเทาอาการร้อนใน ริมฝีปากแห้ง ตะไคร้หอม บางท้องถิ่นเรียก ตะไคร้แดง เพราะลำต้นสีแดง สรรพคุณ ตะไคร้หอม แก้ริดสีดวงที่เป็นแผลในปาก ริมฝีปากแตก ร้อนในกระหายน้ำ สตรีมีครรภ์กินมากไม่ได้ แก้ขับเลือดเสีย แก้ขับลมในลำไส้ ใช้ทาตามแขน ขา มือ เท้า ป้องกันยุงและแมลงไม่ให้มารบกวนได้ดี ฯ

ตำลึง

สรรพคุณ : ใบใช้ตำหรือบดผสมแป้งดินสอพอง พอกแผลฝี ช่วยบีบรีดหนองให้แตกออกมา เพื่อให้แผลฝีหายเร็ว ใช้ในปรุงผสมกับสมุนไพรอื่นๆ เป็นยาเขียว ยาเย็น แก้ขับอาการร้อนในและพิษไข้ให้ตัวเย็นลง ตำใบทาตามผิวหนังแก้ผด ผื่นคัน และใช้ถอนพิษตามผิวหนังที่ถูกขนหมามุ่ย ให้หายคันคะเยอได้ ขับพิษร้อนพิษแสบ ปวด และคันตามตัวให้หาย เถา ใช้ตัดมาคลึงให้นิ่ม บีบเอาน้ำภายในออกมา หยอดตา แก้ตาฟ่า ฟาง ตาแดง ตาแฉะ มีขี้ตามาก ราก แก้ตาเป็นฟ้า ตาติดเชื้อ ดับพิษปวดแสบ ปวดร้อนในตา บำรุงธาตุเจริญอาหาร บำรุงหัวใจ บำรุงน้ำดี ทำให้ระบบขับถ่ายสะดวก รักษาโรคลำไส้และกระเพาะอาหาร ทำให้ตาแจ่มใส ผลสุกจะมีสีแดง ใช้เป็นยาบำรุงร่างกาย ฯ

ชะอม

สรรพคุณ : ราก ใช้ฝนกับน้ำหรือเหล้าขาว แก้ขับลมในลำไส้และลม

ในกระเพาะอาหาร ให้ผายออกมา แก้อาการท้องอืดท้องเฟ้อเรอเหม็นเปรี้ยว แก้ปวดมวน ปวดแสบปวดร้อน ยอดกินแทนผักมากๆ ช่วยระบบขับถ่ายได้ดี นำมาเป็นยาบำรุงธาตุ ช่วยย่อยอาหาร เจริญอาหาร ฯ

มะกรูด มัน

สรรพคุณ : ใบ แก้ขับเสมหะ แก้ร้อนในกระหายน้ำ แก้พิษฝีภายใน แก้เลือดออกตามไรฟัน ที่เรียกว่า ลักปิดลักเปิด ผล ใช้แก้ขับลมในลำไส้ใน กระเพาะ แก้ขับระดูเสีย และบำรุงเลือดในสตรี แก้ลมจุกเสียดภายในท้อง ตามชี่โครงทั้งสองข้าง ราก ใช้ถอนผิดสำแดง สุมรากและลูกให้เกรียม ทำผง ละลายน้ำผึ้ง ใช้ป้ายลิ้นเด็กทารกแรกคลอด แก้ลิ้นเป็นฝ้าขาว ช่วยขับขี้เทา ขับลมให้ผายลมในทารก ฯ

มะนาว

สรรพคุณ : ใบ ใช้แก้ให้กัดและฟอกเลือดในสตรีที่มีระดูเสียใช้ใบต้ม กินให้ขับเลือด ขับลม เมล็ดใน คั่วให้เหลืองเกรียม ใช้ผสมน้ำสุราขาว เป็นยา ขับเสลดในลำคอ ในลำไส้ แก้โรคตาลทรางในเด็กทารก ราก ใช้ถอนพิษไข้ทับ ระดู ไข้กลับๆ ซ้ำๆ ไม่รู้จักหาย ฝนผสมกับสุราทาแก้ฝี แก้ปวดหัวฝี เร่งให้บีบ ให้แตกเร็วขึ้น น้ำใช้ผสมน้ำผึ้งแท้ กวาดคอเด็กที่เป็นตาลทราง ตาลขโมย หรือลิ้นมีฝ้าขาวหนาจัด ช่วยขับลมในท้องเด็กทารก มะนาว ใช้กระทุ้งพิษถอน ไข้ผิดสำแดง แก้เลือดออกตามไรฟัน และแก้นอนสะดุ้ง หนังตาแข็ง นอน ไม่ค่อยหลับ แก้ประสาท มีสติหลงๆ ลืมๆ หน้ามืดตามัว ความจำเสื่อม ฯ

มะเขือพวง

สรรพคุณ : ทำให้เจริญอาหาร บำรุงธาตุ ฯ

มะเขือเทศ

สรรพคุณ : ให้มีวิตามินซี แก้เลือดออกตามไรฟัน (ลักปิดลักเปิด) หากกินสม่ำเสมอจะทำให้ไม่เป็นมะเร็งในลำไส้ แก้โรคนอนไม่ค่อยหลับ หรือมักนอนผวา สะดุ้ง หรืออาการตกใจง่าย ฯ

มะละกอ

สรรพคุณ : ราก รสฉุนเอียน ใช้แก้โรคหนองใน ขับเลือดหนองในกระเพาะปัสสาวะ บำรุงไต ก้านใบ มีสรรรพคุณเช่นเดียวกันกับทั้งฆ่าพยาธิในลำไส้และในกระเพาะอาหาร แก้โรคมุตกิด ระดูขาว เหง้า ตรงที่ฝังดิน มีรากงอกโดยรอบ ใช้ทำยาขับและละลายเม็ดนิ่วในกระเพาะปัสสาวะได้ผลดี ฯ

มะระ

สรรพคุณ : มะระ ชาวจีนเรียก "โกควยเกี๊ยะ" บางท้องถิ่นเรียกผักไห่ ภาคเหนือเรียก หม่านอยยอกและใบอ่อน แก้โรคปวดตามข้อตามกระดูก ที่เรียกว่า รูมาติสซั่ม และเก๊า ซึ่งทำให้คนไทยเราส่วนมากเป็นโรคปวดตามข้อมือข้อเท้า ตามหัวเข่า จะมีอาการปวดบวม และยังแก้อาการร้อนในกระหายน้ำธาตุพิการ บำรุงไต เมล็ดถอน แก้ฆ่าพยาธิในลำไส้และกระเพาะ เป็นยาระบายอ่อนๆ ทำให้ตัวชุ่มเย็น แก้ไข้ ละลายพิษต่างๆ ให้ระบายออกทางปัสสาวะและอุจจาระ แก้ปวดเมื่อย ขับฤดูเสียในสตรี บำรุงน้ำดี บำรุงตับและม้ามให้ปกติ ยอดมะระ ใช้แก้อาการเจ็บคอ ดับพิษร้อนแก้ไข้เปลี่ยนฤดู และแก้ข้อบวมเข่าบวม ข้อนิ้วปวด ช่วยให้มีระดูปกติ บำรุงมดลูกให้ปกติ บำรุงเลือดให้ปกติ หากเอาใบแก่และเถามาต้มน้ำดื่มกินแทนน้ำหรือน้ำชาได้จะช่วยขับพยาธิในลำไส้และในกระเพาะ แก้กระหายน้ำ ทำให้อกและหัวใจชุ่มเย็น ช่วยให้เจริญอาหาร และช่วยระบบขับถ่ายให้สะดวกสบาย ในปัจจุบันนี้ วงการแพทย์ไทยได้วิจัยค้นพบว่า สามารถใช้แก้โรคเอดส์เบื้องต้นได้ เมื่อทดลองกับผู้ป่วย ทำให้เม็ดผื่นคัน และแผลในร่างกายไม่ลุกลามต่อไป หัวผดผื่นคันยุบลง และทำให้กินได้ นอนหลับ ผิวพรรณและมีกำลังดีขึ้น ฯ

มะรุม

สรรพคุณ : เปลือกลำต้น ใช้ถากมาต้มน้ำกิน เป็นยาช่วยขับลมในกระเพาะและลำไส้ ช่วยให้ผายลมและเรอ บำรุงธาตุ รากรสเผ็ด หวานขม ใช้แก้อาการบวมน้ำ บำรุงธาตุไฟ เจริญอาหาร ยอดและฝักอ่อน ช่วยให้เจริญอาหาร แก้ไข้หัวลม (เปลี่ยนฤดู จากฝนเข้าสู่หนาว...) ช่วยย่อยอาหาร ฯ

มะแว้ง

สรรพคุณ : ใบและราก ใช้เป็นยาบำรุงธาตุ เมื่อปรุงกับสมุนไพรอื่นๆ บดเป็นผง ทำเป็นลูกกลอน แก้วัณโรคปอด วัณโรคในลำไส้ และวัณโรคในกระดูก เป็นยาแก้ไข้ แก้ไอเป็นเสมหะ ผลหรือลูกมะแว้ง ใช้บำบัดโรคเบาหวาน บำรุงน้ำดี น้ำตับอ่อน คนที่มีความดันสูงหรือเป็นโรคเบาหวาน หากกินผลมะแว้งเสมอๆ จะทำให้อาการโรคค่อยทุเลาบรรเทาลง เจริญอาหาร จะรู้สึกชุ่มคอและชุ่มปอด หน้าอกเย็น และยังช่วยแก้ไข้สันนิบาต แก้คอมีเสลดเหนียวทำให้ระคายคอและมีอาการไออยู่เสมอๆ แก้ขับและละลายเสลดในลำไส้ ช่วยให้ระบายออกทางทวารหนัก กินเป็นประจำ จะไม่ค่อยเป็นหวัด คัดจมูก และความดันโลหิต มะแว้งยังใช้ปรุงยาอื่นเป็นยาเขียว ยาแก้เบาหวาน และอื่นๆ อีกหลายขนาน ผลแก่ ใช้บดผสมสุราขาว ใช้กวาดคอเด็กทารก แก้เด็กร้องเด็กอ้อน เพราะลำคอมีพิษไข้ขึ้น ร้อนในกระหายน้ำ และมีเม็ดเล็กๆ รอบในลำคอ ฯ

แมงลัก

สรรพคุณ : แก้ขับลมในกระเพาะและลำไส้ บำรุงธาตุ แก้โรคลำไส้พิการ แก้พิษตาลทรางในเด็กทารก ช่วยให้เจริญอาหาร เมล็ดใช้ผสมกับน้ำหวานหรือน้ำเชื่อม กินแล้วช่วยดับร้อนในกระหายน้ำ ทำให้ชุ่มคอ บำรุงหัวใจให้ชื่นฉ่ำ อารมณ์แจ่มใส ช่วยสมานแผล ช่วยให้แผลหายเร็ว และโรคกระเพาะลำไส้ ฯ

สับปะรด

สรรพคุณ : เหง้า แก้ขัดเบา ขับปัสสาวะ แก้นิ่ว ช่วยละลายก้อนนิ่ว แก้หนองใน แก้ระดูขาวมีอาการคันในช่องคลอดของสตรี ผล ใช้ปลอกเปลือกเอาตาออกเสีย ใช้กินจิ้มเกลือ ช่วยกัดเสลดในลำคอและลำไส้ ช่วยให้ปัสสาวะสะดวก บำรุงกระเพาะปัสสาวะได้ดีมาก แกนในผล ถ้าคนฟันดีสมควรกัดเคี้ยวกินให้หมด เพราะมีประโยชน์เช่นเดียวกับเหง้าและเนื้อผลของมัน และยังเอาผลไปทำเหล้าไวน์สับปะรด ดื่มกินบำรุงร่างกาย บำรุงกำลัง บำรุงไต แก้กษัย เป็นยาจำพวกอายุวัฒนะ เสริมอวัยวะเพศชายให้แข็งแรง ชายใดที่มีอวัยวะเพศตายด้านควรทำกินประจำ สำหรับสตรีก็เช่นกันควรกินเนื้อผลสับปะรดสัปดาห์ละครั้ง จะช่วยเสริมมดลูกให้แข็งแรงไม่เป็นตกเลือดระดูขาวอีกต่างหาก ฯ

บวบ

สรรพคุณ : บวบหอม ใช้แก้อาการท้องเดิน เจริญอาหาร บวบขม นำเอาผลแห้งไปปรุงยาสมุนไพร เมล็ดและผล ใช้แก้ขับเสมหะ ขับเสลด แก้ไอคันคอ รากและใบ ใช้ปนกับเส้นยาสูบ แก้ริดสีดวงจมูก บวบเหลี่ยม ช่วยให้เจริญอาหาร บำรุงธาตุ ฯ

ใบบัวบก

สรรพคุณ : เป็นยาบำรุงหัวใจ แก้เมื่อยล้า เมื่อยขบ แก้อ่อนเพลียระเหี่ยใจ แก้ท้องเดิน ท้องเสีย แก้บิดเริ่มเป็น ขับปัสสาวะ แก้อาการอิดโรย คลายเครียดในยามเช้า สาย บ่าย เย็น ได้ดีมากๆ คนที่ทำงานหนัก ช้ำใน หรือดื่มเครื่องดองของเมาหนัก ให้ดื่มน้ำใบบัวบกนี้ จะมีอาการกระปรี้กระเปร่า หูตาสว่าง จิตใจเบิกบาน จะกระจายละลายเลือดภายในให้หายได้รวดเร็วดีนักแล ฯ

พริกไทย

สรรพคุณ : เม็ด มีรสเผ็ด ฉุน เม็ดแห้ง ที่มีเปลือกดำติดอยู่เรียกว่า พริกไทยดำ ใช้พริกไทยดำ หรือพริกไทยร่อน จะต้องเอาอย่างนั้น หมอโบราณคงมีเหตุผลของท่านแน่นอน แก้อาการจุกเสียด แน่นหน้าอก ปวดมวนในท้อง ท้องขึ้น เฟ้อ เรอ เหม็นเปรี้ยว บำรุงธาตุ เมื่อปรุงผสมกับสมุนไพรอื่นๆ เช่น แห้วหมู ดีปลี โด่ไม่รู้ล้ม สะค้าน เถาคันแดง เป็นต้น ท่านว่าเป็นยาอายุวัฒนะ และเป็นยาบำรุงกำลังแก้โรคกามตายด้าน ใบและราก แก้ลมตีขึ้น ทำให้มีอาการหน้ามืดตามัว ปวดหัวตัวร้อน เครียดหนัก นัยน์ตาฟ่าฟาง แก้กษัย ไตพิการ บำรุงธาตุ ราก ถ้าปลูกตามต้นไม้ เช่น มะม่วงป่า ยิ่งดี ให้เก็บรากตามโคนต้น และตามข้อเถา ใช้แก้ลมจุกเสียด แก้ลมในท้อง มีอาการท้องลั่นท้องร้องโครกคราก และมีอาการปั่นป่วน จนเบื่ออาหารและนอนไม่หลับ เครือเถา แก้อติสาร คือ อาการท้องร่วงอย่างแรง และท้องเดินหลายๆ ครั้ง แก้ลมในทรวงอก ใช้ปรุงยาได้ทั้ง ราก เถา เมล็ด ใบ ดอก ฯ

ผักบุ้ง

สรรพคุณ : ผักบุ้งขาว หรือผักบุ้งจีน ช่วยให้เจริญอาหารเป็นยาถอนพิษ บำรุงธาตุ สรรคุณของผักบุ้ง โดยเฉพาะผักบุ้งแดง คนที่ชอบเป็นตาต้อ ตาแดง หรือคันนัยน์ตาบ่อยๆ ตลอดจนมีอาการตาฟ่าฟาง จำพวกคนสายตาสั้น จะทำให้สายตาที่แจ่มใส บำรุงสายตาทำให้ไม่เป็นโรคกระเพาะ ฯ

โหระพา

สรรพคุณ : ใช้ปรุงเป็นยาขับลมในกระเพาะและลำไส้ แก้ท้องอืด เฟ้อ เรอ เหม็นเปรี้ยว ช่วยขับลมทำให้เรอและผายลม คือ ทำให้เลือดลมเดินดี สำหรับเมล็ดแห้ง ใช้แก้บิดมีตัว และบิดมูกเลือด ล้างของเสียภายในลำไส้และในกระเพาะ ไม่ทำให้เป็นแผลในกระเพาะและตามลำไส้ สำหรับโหระพาทั้ง 5 คือ ราก ต้น ใบ ดอก เม็ด ใช้กินแก้บิด แก้ไข้พิษตาลทรางในเด็กทารก แก้นอนไม่หลับ นอนสะดุ้งผวา ยอดโหระพา ช่วยให้เจริญอาหาร บำรุงธาตุ ฯ

ทับทิม

สรรพคุณ : ดอก ใช้ผสมยาอื่นๆ ปรุงธาตุ บำรุงธาตุ ปรุงกับเครื่องเทศ เช่น อบเชย และกานพลู ฯลฯ เป็นยาสมาน ไล่ลมในกระเพาะ ลำไส้ ช่วยให้เจริญอาหาร ราก ใช้ต้มกินสมานลำไส้ ฆ่าพยาธิตัวตืด พยาธิปากขอ พยาธิไส้เดือน ตลอดจนพยาธิเส้นด้าย ได้ดี เปลือกต้นและเปลือกผลทับทิม แก้โรคบิดเป็นตัว และบิดเป็นมูกเลือด กินน้ำต้มแก้ขับถ่ายของเสียเรื้อรังและขับพยาธิทุกชนิดในลำไส้ แก้ล้างไขมัน (คอเลสโตรอล) ในลำไส้ ขับลมทุกอย่างอันเกิดจากพิษไข้ ยอดทับทิมอ่อน ใช้ต้มกินน้ำ แก้บำรุงธาตุ แก้ร้อนในกระหายน้ำ บำรุงหัวใจ แก้ท้องร่วงในเด็ก ใช้ยอดอ่อน 5-7 ยอด ต้มกับน้ำให้เดือด ยกลงให้เย็นแล้ว ให้เด็กเล็กดื่มกิน แก้อาการท้องเดิน ท้องร่วงเป็นน้ำซาวข้าว สำหรับผู้ใหญ่ให้เอายอดอ่อน 7 ยอด ต้มน้ำกิน ประมาณ 1-2 แก้ว จะทำให ้อาการท้องเดิน ท้องร่วง หรืออาเจียน ปวดมวนในท้องมีอาการบรรเทา เปลือกผลทับทิม ใช้เปลือกแห้งฝนผสมกับสุราหรือน้ำสะอาด ใช้ทาแผลให้ทั่ว ยาจะช่วยสมานและรัดแผลให้แห้งหายในเร็ววัน ทับทิมในเมืองไทยมี 2 ชนิด คือ (1) ทับทิมชนิดดอกขาว (2) ทับทิมชนิดดอกแดง มีสรรคุณทางยาเสมอกัน ฯ

พืชสมุนไพรที่ควรรู้

การบูน

สรรพคุณ : บำรุงธาตุ ขับเสมหะ ขับลม แก้อาการหน้ามืดตามัว อาการตาแฉะ แก้อาการปวดท้อง มีอาการท้องร่วง บำรุงกำลัง เสริมให้เกิดมีพลังกำหนัด ขับเหงื่อ ดูดพิษ แก้ขัดยอก และบวมฯ

โกฐสอ

สรรพคุณ : แก้ไข้ แก้หืด แก้เสมหะทำให้เกิดคันคอแล้วไอ บำรุงหัวใจให้ชุ่มชื่น ชาวจีนนิยมนำไปผสมกับสมุนไพรอื่นๆ ทำเลียงจุ๊ย ค่อ น้ำดื่มเย็นๆ แก้ร้อนในกระหายน้ำในฤดูร้อน ฯ

โกฐหัวบัว

สรรพคุณ : แก้ลมดันเกิดจากอาหารริดสีดวงภายในลำไส้ แก้ขับไล่กระจายกองลมทั้งปวงในกระเพาะ ทำให้ผายลมหรืออาการเรอออกมาทางปาก เจริญอาหาร ระงับอาการคลื่นเหียนในลำไส้ ฯ

ก้านพร้าว

สรรพคุณ : แก้หายใจหอบ ไม่มีกำลัง หอมแห้งแรงน้อย แก้อาการสะอึกหลังกินข้าวหรือดื่มน้ำ ขับเสมหะ หรือมีเสมหะเป็นพิษ มีอาการสะอึกจนน้ำตาไหล ฯ

โกฐน้ำเต้า

สรรพคุณ : แก้ธาตุอ่อน ธาตุพิการ ท้องอืดเฟ้อเรอเหม็นเปรี้ยว เป็นยาระบายนิดๆ และยังเป็นยาบำรุงธาตุ ป้องกันการเกิดอาการอุจจาระร่วง ยานี้ยังแก้อาการโรคริดสีดวงทวาร ขับลมในลำไส้ ช่วยให้มีการขับถ่ายอุจจาระและปัสสาวะให้เป็นปกติ ฯ

กระบือเจ็ดตัว

สรรพคุณ : แก้เลือดเป็นพิษในสตรีหลังคลอดบุตรใหม่ ทำให้เลือดดีขึ้นให้สลบไสลไม่ได้สติ หมอโบราณเรียก "สันนิบาตหน้าเพลิง" หรือ "บาดทะยักมดลูก" ฯ

คำฝอย

สรรพคุณ : เกสร ใช้ปรุงเป็นยาบำรุงเลือด บำรุงโลหิต ประจำเดือนในสตรี ช่วยขับปัสสาวะ เมล็ด ใช้ปรุงเป็นยาถ่าย ขับเสลดที่คอ ในลำไส้ แก้โรคผิวหนัง น้ำมันในเมล็ด ผสมเป็นขี้ผึ้งใช้ทา นวดบริเวณที่ขัดยอก หรือปลายมือปลายเท้าที่เลือดเดินไม่ถึง ซึ่งมีอาการจะเป็นอัมพฤกษ์ หรืออัมพาตให้บรรเทาลงได้ แก้พิษแมลงสัตว์ กัดต่อย ดอก ปรุงใช้แก้ช้ำใน บำรุงเลือดบำรุงหัวใจ บำรุงประสาท มีอาการนอนไม่ค่อยหลับ แก้ดีพิการ แก้กษัย ราก ใบ ดอก เกสร ปรุงเป็นยาอายุวัฒนะ ทำให้ตา หูโปร่งชัด ไม่ปวดเมื่อยตามร่างกาย ฯ

เหงือกปลาหมอ

สรรพคุณ : เหงือกปลาหมอ ใช้ปรุงยาได้ทุกๆ ส่วน จัดเป็นยาอายุวัฒนะ บำรุงธาตุ เจริญอาหาร แก้เหน็บชา มือเท้าเย็น แก้เป็นฝีฟกบวม โดยผสมกับขมิ้นอ้อย ตำพอก แก้ริดสีดวงทวาร แก้แผลอันเกิดจากมะเร็ง แผลสดแผลเปื่อย กินแก้ปวดหลังเจ็บเอวและอาการโรคอื่นๆ แก้อาการปวดจากถูกแมลง สัตว์ กัดต่อย ฯ

จักรนารายณ์

สรรพคุณ : ใช้ใบสดๆ ตำ บดผสมสุราขาว พอกหัวฝี แก้ฟกช้ำแก้ปวด ดูดพิษอักเสบทุกชนิด แก้พิษแมลง สัตว์กัด ต่อย แม้แต่พิษงู ฯ

ดอกดีปลี

สรรพคุณ : แก้โรคหลายอย่าง ราก แก้เส้นอัมพฤกษ์อัมพาต ต้น แก้เสมหะเป็นพิษ แก้เส้นกลางท้องอืดและแข็งตึงจนปวดมวน ดอก แก้ธาตุดินพิการ เมื่อปรุงกับสมุนไพรอื่นๆ แก้ลม 108 แก้ริดสีดวงทวารหนัก แก้คุดทะราด แก้ขับลมในลำไส้และกระเพาะ ดอกดีปลีใช้อมแก้ปากเหม็น แก้ฟันและเหงือกบวม ใช้ปรุงกับสมุนไพรอื่นแก้ธาตุพิการ ท้องเดิน จุกเสียด แน่นท้อง ลมป่วนในท้อง ฯ

โด่ไม่รู้ล้ม

สรรพคุณ : ทางแพทย์แผนโบราณว่า บำรุงกำหนัด บำรุงกำลัง แก้กษัย บำรุงไต ขับปัสสาวะทำให้องคชาติแข็งตัวอยู่เสมอๆ นอกจากนี้ยังแก้ไอเจ็บคอ แก้กามโรค ฆ่าพยาธิในลำไส้ นำไปผสมกับสะค้าน เถาคันแดง พญาเสือโคร่ง วัวเถลิง กำลังราชสีห์ ฯลฯ ท่านว่าใช้รวมกันดองสุราขาว ใช้ดื่มกินบำรุงกำหนัด บำรุงกาม เสริมพลังให้อวัยวะเพศชายแข็งและแรงดีฯ

ตะโกนา

สรรพคุณ : เปลือกและแก่น ใช้เป็นยาบำรุงกำลัง บำรุงกำหนัด บำรุงไต บำรุงธาตุ เจริญอาหาร ผล แก้ท้องอืดเฟ้อ ท้องร่วง ท้องเดิน แก้บวม ตกเลือดในสตรี แก้ฝีเน่าเปื่อย ขับปัสสาวะ ขับระดูมุตกิต เปลือกต้มอมแก้ปวดฟันรำมะนาด ตะโกนาเป็นสมุนไพรแก้ได้สารพัดอย่าง บุรุษใดเป็นกามตายด้าน ตะโกนาจัดเข้าในจำพวกยาอายุวัฒนะ บำรุงกามกำหนัด ฯ

ธรณีสาร

สรรพคุณ : เป็นสมุนไพร ใช้ผสมกับสมุนไพรอื่นๆ เช่น ผสมกับพิมเสน ใช้กวาดคอเด็กแก้พิษตาลทรางเด็ก ตัวร้อนๆ เย็นๆ ไม่กินนม กวาดแล้วหาย และใช้ขับลมในลำไส้ และในกระเพาะทำให้เรอและผายลมดีนัก ฯ

ชะพลู

สรรพคุณ : ใช้ใบ บดทาแก้โรคผิวหนัง กลากเกลื้อน ดอก แก้พยาธิ ขับพยาธิไส้เดือนในท้อง ลูก ใช้ตำพอกฝีเร่งให้หนองแตกออก เปลือกใช้หยอดฆ่าแมงคาเรืองเข้าหู ลำต้น แก้เกลื้อนช้าง เกลื้อนใหญ่ ขี้เรื้อนกวาง เรื้อนน้ำเต้า รากใช้ผสมสุราทาฆ่าพยาธิตามผิวหนัง รากผม ขจัดรังแคบนศีรษะดีนักแล ถ้ากินประจำ สามารถทำให้คนที่กินไม่เป็นพยาธิในลำไส้และกระเพาะ ฝีหนองก็ไม่เป็น วัณโรคก็จะไม่เกิดในตัวบุคคลที่ชอบกินชะพลู ขับเสมหะให้ออกทางอุจจาระ แก้ธาตุพิการ เจริญอาหาร บำรุงดี ร่างกายชุ่มเย็น ฯ

ชุมเห็ด

สรรพคุณ : ใบตำผสมยาเส้นทาแก้กลาก เกลื้อน เรื้อนกวาง ขจัดโรคผิวหนังโดยทั่วๆ ไปได้ผลดี ใช้ต้นเล็กๆ ถอนมาทั้งต้น ราก กิ่ง ใบ ดอก เอามาต้มกับน้ำดื่มแก้ขับพยาธิในท้อง ดอกใช้เพียงชื่อเดียวต้มดื่ม เป็นยาระบายอ่อนๆ แก้ขับถ่ายเสมหะ ขับของเสียในกระเพาะได้ดี เมล็ดใช้คั่ว บดให้ละเอียด ชงกินแทนน้ำชาได้ แก้หัวใจสั่นประสาทมึนตึง นอนไม่หลับ บำรุงหัวใจให้ชุ่ม แก้กษัยไตพิการ ขับปัสสาวะ และใช้ขับพยาธิเส้นด้ายในตัวเด็กได้ดี ปรุงผสมกับสมุนไพรอื่นๆ แก้ไข้ แก้หืด หอบ แก้คุดทะราด เมล็ดใช้แก้อาการฟกบวม และช้ำใน ฯ

ทองพันชั่ง

สรรพคุณ : นับเป็นยาอายุวัฒนะ บำรุงธาตุ แก้มะเร็งในระยะเริ่มแรก เมื่อผสมยาชุดยาเขียว แก้ร้อนในกระหายน้ำ ขับผด ผื่นคัน อีสุกอีใส อีดำอีแดง ใช้ใบดำผสมน้ำทาแก้โรคผิวหนัง เช่น หิด กลาก เกลื้อน แก้พิษแมลง สัตว์ กัดต่อย ทองพันชั่งทั้ง 5 คือ ต้น, ใบ, ดอก, ราก, กิ่ง คือถอนมาทั้งต้น ตากแดดให้แห้งนำไปต้มน้ำดินไปจนกว่าจะจืด ฯ

เทียน

สรรพคุณ : แก้ขับลม ขับเสมหะ บำรุงธาตุ แก้คลื่นเหียนอาเจียน ขับระดูเสีย บำรุงเลือด แก้กามโรค โดยเฉพาะหนองใน เป็นยาบำรุงกำลัง ทำให้หัวใจชุ่มชื่น ขับลมในลำไส้ บำรุงไฟธาตุ ช่วยย่อยอาหาร แก้อาการนอนละเมอ แก้อาการหูตาลาย ประสาทหลอนแก้ท้องขึ้น ท้องเฟ้อ เรอเหม็นเปรี้ยว อาการจุกเสียดตรงสะดือ แก้หญิงมีครรภ์ชอบเป็นลม ให้กินแก้ครรภ์รักษาบำรุงครรภ์ ขับพิษเลือดภายในให้แตกออกมา แก้ไข้หอบ หายใจไม่ทั่วท้อง และแก้อาการสะอึก ฯ

หญ้าคา

สรรพคุณ : แก้ขับปัสสาวะฟอกล้างกระเพาะปัสสาวะ บำรุงไต แก้น้ำดีซ่าน แก้อาการตาเหลือง ตัวเหลือง บำรุงธาตุ เจริญอาหาร แก้อ่อนเพลียระเหี่ยใจ ขจัดความเครียดฯ สรรพคุณทางยา หญ้าคา กับแฝก มีคุณค่าทางยาพอๆ กัน ถ้าปัสสาวะขัดๆ ปวดๆ ไม่สะดวก ปวดแสบปวดร้อนภายในกระเพาะปัสสาวะ หรือปวดอัณฑะ ให้เอารากหญ้าคา หรือรากหญ้าแฝก มาต้มน้ำดื่มกิน ฯ

หญ้าแห้วหมู

สรรพคุณ : เป็นยาชูกำลัง บำรุงหัวใจ ขับเหงื่อ ขับปัสสาวะ ขับลมในลำไส้และกระเพาะปรุงผสมกับสมุนไพรอื่นๆ แก้กามตายด้าน แก้ปวดท้องจุกเสียด แก้บิด ฯ

หญ้านาง

สรรพคุณ : มี 2 ชนิด หญ้านางบ้าน ใช้เป็นยาแก้ไข 108 หัด อีสุกอีใส ไข้พิษฝีดาษ หญ้านางบ้าน ได้แก่เครือหญ้านางทั่วๆ ไป เรียกชื่อต่างๆ กัน เช่น เถาวัลย์เขียวบ้าง ปู่เจ้าเขาเขียวบ้าง เถาวัลย์ยอบ้าง ใช้เป็นยาแก้ไข้ 108 เช่น ไข้พิษ ไข้ลม ไข้เหนือ ไข้หืด หัด อีสุกอีใส ไข้พิษฝีดาษ ไข้กาฬนางแอ่น ใบหญ้านาง ใช้ตำหรือคั้นเอาน้ำ จะมีสีเขียว ช่วยบำรุงธาตุ บำรุงอาการไอมีเสมหะ และรู้สึกคันที่ลำคอ หญ้านางแดง บางท้องถิ่นเรียก รางจืด แต่รู้สึกว่าจะไม่เหมือนกัน มีสรรคุณทางยา ใช้แก้ถอนพิษ แก้ไข้ผิดสำแดง แก้เบื่อเมาเนื่องจากกินเห็ด ถอนพิษ และสามารถแก้อาการเมาสุราได้ด้วย ฯ

เถาวัลย์เปรียง

สรรพคุณ : แก้ถ่ายขับเส้นและกษัย บำรุงไต ขับปัสสาวะ ปัสสาวะพิการ เยี่ยวขัดเบา แก้บิด แก้เจ็บคอ แก้หวัดในเด็กเล็ก ทั้งเถาคันแดงและเถาวัลย์เปรียงนี้ นำมาหั่นตากแดด เก็บไว้ต้มกิน ต่างน้ำหรือน้ำชา ท่านว่าจัดเข้าในจำพวกยาบำรุง แก้เมื่อยหลังปวดเอว บำรุงพลังทางเพศให้แข็งมีแรงดี ฯ

รากฟักทอง

สรรพคุณ : เมล็ด ตากแห้งคั่วกินเนื้อใน ท่านว่า บำรุงเลือด บำรุงกำหนัด บำรุงไต บำรุงหัวใจ ดับพิษร้อน ถอนพิษไข้ ใบตำพอกแผลฝีหนองให้ดูดพิษปวดแสบปวดร้อนได้ดีนัก บรรดาแมลงสัตว์ กัด ต่อย ใบตำพอกถอนพิษได้ดี ราก ผู้ที่ปวดหัวข้างเดียว ที่แพทย์เรียกว่า “ไมเกรน” เอารากฟักทองมาต้มกิน จะหายปวดหัวเป็นปลิดทิ้ง ฯ

บอระเพ็ด

สรรพคุณ : ปกติใช้เถาทั้งแก่และอ่อน มาหั่นตากแดด แล้วนำไปผสมสมุนไพรอื่นๆ แก้ไข้หัวลม แก้ไข้พิษ โรคไข้ทรพิษ แก้ฝีกาฬ แก้สะอึก ฆ่าพยาธิในท้องในลำไส้ ดอกและผล แก้เสมหะ รากแก้ไข้พิษอย่างแรง ผู้ (ที่กินได้) นั้น จะมีสติปัญญาแจ่มใส เลือดลมดี เจริญอาหาร ยุง ลิ้น ไร ไม่กล้าไต่ตอม ร่างกายจะชุ่มชื่น เย็นฉ่ำ นัยต์ตาสว่าง แจ่มใส มีพละกำลังผิดกว่าคนทั่วไปฯ

ขอบชะนาง

สรรพคุณ : ใช้ได้ทั้ง 2 ชนิด ใช้ได้ทั้ง ราก ใบ ดอก เป็นยาขับเลือดเสียในสตรี ขับระดูไม่มาตามปกติ แก้โรคหนองใน และต้มน้ำดื่มแก้เหนื่อยง่าย ร่างกายไม่มีแรง ทำให้ชุ่มอกชุ่มคอ เป็นยาระบายอ่อนๆ ฯ

ใบหม่อน

สรรพคุณ : มีดังนี้

1. สาร Phytosterol ในใบหม่อน ลดไขมันในเลือด ลดโคเลสเตอรอล

2. สาร Deoxynojirimycin (DNJ) ในใบหม่อนลดน้ำตาลในเลือด

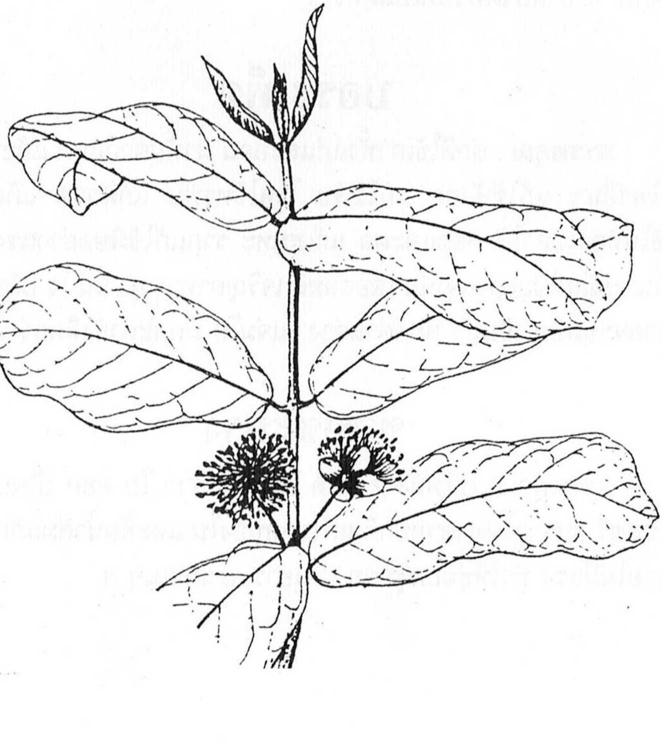
3. สาร Gamma Amino Butyric Acid (GABA) ในใบหม่อน ช่วยลดความดันโลหิตสูง, ปรับความดันโลหิตต่ำให้อยู่ในเกณฑ์ปกติ

4. สาร GABA ในใบหม่อน ช่วยลดการอักเสบในสมองของผู้ที่ได้รับอุบัติเหตุทางสมอง

5. ยับยั้งการก่อมะเร็ง

6. แก้อาการปวดศีรษะ ตาลาย เวียนศีรษะ

7. ใช้แก้ไอ ระงับประสาท แก้ตาแฉะ ตาฟ่าฟาง ฯ

ใบหูเสือ

สรรพคุณ : แก้ปวดในหู หรือเป็นฝีในหู ตลอดจนแก้น้ำหนวกในหู โดยใช้ใบสดๆ มาคั้นเอาน้ำหยอดลงไปในหู ประมาณ 3 หรือ 5 ครั้ง ใบหูเสือสดเฉพาะใบยอดอ่อน ใช้เป็นผักสดช่วยให้เจริญอาหาร เรียกน้ำย่อย บำรุงธาตุ ใช้คำพอกแผลเน่าเปื่อย ทำให้สมานแผล เรียกเนื้อทำให้แผลหายเร็ว ฯ

ผักกาดน้ำ

สรรพคุณ : เป็นยาขับปัสสาวะขัดเบา ขับน้ำหนองในจากกระเพาะปัสสาวะ แก้นิ่ว แก้ร้อนในกระหายน้ำ ผสมกับสมุนไพรอื่นๆ แก้มะเร็งในถุงน้ำดี แก้มะเร็งในลูกหมาก และแก้มะเร็งในมดลูก ได้อีกด้วย ฯ

ผักโขม

สรรพคุณ : เป็นยาแก้ขับปัสสาวะ แก้นิ่ว แก้ฝีมะม่วง แก้โรคหนองใน แก้มดลูกพิการ แก้อาการลมแน่นท้อง ใบตำผสมสุราขาว ทาแก้โรคผิวหนัง เช่น หิด กลาก เกลื้อน เรื้อนกวาง เมื่อผสมกับสมุนไพรอื่นๆ แก้ร้อนในกระหายน้ำ แก้เด็กลิ้นเป็นฝ้าขาว ทำให้เบื่ออาหาร ส่วนรากใช้ต้มดื่มแก้ช้ำใน ละลายลม และขยายความร้อน เพราะพิษไข้ ยังใช้แก้โรคริดสีดวงได้อีกด้วย ฯ

ผักชีล้อม

สรรพคุณ : ใช้เมล็ดขับลมในกระเพาะและในลำไส้ บำรุงธาตุ เจริญอาหาร แก้หืดหอบ บำรุงปอด แก้ไอเจ็บคอ และมีเสมหะมาก ขับเหงื่อ แก้อาการเหน็บชา ชนิดหลังมือหลังเท้าบวมก็ได้นิยมใช้ปรุงยาทั้งคนจีนและคนไทยๆ

ผักเป็ดแดง

สรรพคุณ : แก้ดับพิษเลือด แก้สตรีมีระดูผิดปกติ ระดูขาวหรือดำมี

กลิ่นคาวจัด เหม็นจัด และแก้อาการปวดเมื่อยตามบั้นเอว และสันหลัง ตลอดจนปวดตรงท้องน้อยหรือหัวเหน่า เป็นตัวยาสมุนไพรสำหรับสตรีโดยเฉพาะ เพราะเป็นยาฟอกเลือด ขับระดูเป็นพิษร้ายให้ตกออกมาจนหมดฤทธิ์ ผู้หญิงมีทารกใหม่ๆ ควรหาต้มกินใส่เกลือ (แกง) ลงไปเล็กน้อย ดื่มน้ำต้มนั้นทุกครั้งหลังรับประทานอาหาร จะช่วยให้เลือด ลม มดลูกปกติดี โดยเฉพาะควรจะทำกินก่อนจะมีประจำเดือนสักวันสองวันเพื่อให้ยานี้ช่วยขับเลือดเสีย ฯ

มะเกลือ

สรรพคุณ : นอกจากใช้ลูกใช้ผลดิบย้อมผ้าให้สีดำแล้ว ยังนำไปทำเป็นยาถ่ายพยาธิตัวตืด พยาธิไส้เดือน และตัวพยาธิอื่นๆ ได้อีก ราก ใช้ฝนกับน้ำซาวข้าวดื่มกินแก้จุกเสียดในท้อง ทำให้อาเจียนพิษอาหารเสียและไล่ลมพิษจากลำไส้และกระเพาะออกมา เปลือกหรือกิ่งเล็ก ใช้ปิ้งย่างไฟให้เหลืองๆ ใส่ลงไปในไหน้ำตาลสด ท่านว่าจะเพิ่มดีกรีให้น้ำตาลเป็นน้ำตาลเมาเร็วขึ้น ฯ

มะขามป้อม

สรรพคุณ : นอกจากจะกินให้แก้กระหายน้ำ ชุ่มคอ ขับเสมหะ และยังเป็นยาแก้ไข้เพื่อขับเสมหะ เป็นยาระบายอ่อนๆ เอาผลดองด้วยน้ำมูตร กินทั้งผลทั้งน้ำ จะเป็นยาอายุวัฒนะ ปราศจากโรคผิวพรรณเกลี้ยงเกลา จิตใจแจ่มใส นัยน์ตาเห็นแจ่มชัด ขับเลือดไล่ลมให้ท้องและลำไส้ปกติ ฯ

สมอ

สรรพคุณ : ใช้ผลกินเป็นยาระบาย บำรุงธาตุ ขับพิษลม พิษเสลดในลำไส้และกระเพาะให้ออกมาทางทวารหนัก และทางปัสสาวะ แก้อาการปวดมวนในท้อง เป็นยาสมานแผลในลำไส้หรือในกระเพาะ ให้บรรเทาปวดและหายเร็วขึ้น กินผลมากๆ จะขับถ่าย ระบายของเสียหรือเป็นพิษออก เมื่อหมดพิษมันก็จะหยุดถ่ายเอง สมอก็เช่นเดียวกับมะขามป้อม ผลเป็นยาระบายอ่อนๆ ฯ

แสลงใจ

สรรพคุณ : หมอจีนนิยมใช้เมล็ดของมัน ส่วนหมอไทยใช้ทั้งเปลือก เป็นยาเบื่อ แก้อาการชักกระตุก บำรุงประสาท บำรุงหัวใจ ขับไฟธาตุ บำรุงธาตุ ดอก ใบ ผลใช้แก้อาการปลายมือปลายเท้าเย็น เลือดเดินไปไม่ถึง ทำให้เป็นอัมพาต หรือเส้นตายด้าน เนื้อชาหยิกไม่เจ็บ เป็นยากล่อมประสาท และแก้อาการเหน็บชา ผสมสมุนไพรอื่นๆ แก้และบำรุงอาการกามตายด้าน บำรุงเส้น แก้โรคกษัย บำรุงไต ขับน้ำปัสสาวะ ช่วยให้อวัยวะเพศชายเกิดมีความรู้สึกมีความกำหนัด เสริมพลังให้เข้มและแข็ง เป็นยาเจริญอาหาร ช่วยระบบขับถ่ายให้กระเพาะทำงานปกติ บำรุงโลหิตให้มีมากขึ้นโดยไม่เป็นโรคโลหิตจาง ส่วนราก แก้อาการปวดท้อง ท้องขึ้น เฟ้อ เรอ เหม็นเปรี้ยว ส่วนใบใช้ตำบดผสมสุราขาว พอกแผล ฝีหนอง แผลเน่าเปื่อย แผลเรื้อรัง ดีนักแล ฯ

สนสร้อย

สรรพคุณ : ใช้ก้านใบฝอยๆ แก้ไข้หวัด ตัวร้อนเพราะพิษไข้ แก้ร้อนในกระหายน้ำ แก้ไอเจ็บคอฯ

สนแผง

สรรพคุณ : ใช้ใบฝอยต้มน้ำ แก้อาการฟกช้ำ ดำเขียว แก้เลือดตกใน แก้อาเจียนเป็นเลือด แก้ร้อนในกระหายน้ำ แก้ระดูในสตรีเสีย เป็นพิษมีกลิ่นคาวจัด แก้ริดสีดวงระยะแรกๆ ได้ดี ฯ

หนุมานประสานกาย

สรรพคุณ : แก้เจ็บหน้าอก แก้ไอและอาเจียนเป็นเลือด ต้มกินน้ำแทนน้ำชาบำรุงหัวใจและฟอกปอด ใบใช้ตำพอกแผล สมานเนื้อแผลให้หายเร็ว พอกหัวฝีหนอง บำรุงเลือด บำรุงสมอง และบำรุงกำลัง ฯ

เห็ดหลินจือ

สรรพคุณ : มีดังต่อไปนี้

1. สาร 1-3 B-D glucan ในเห็ดหลินจือ ต้านเซลล์เนื้องอกและเซลล์มะเร็ง
2. สาร ganoderan B ในเห็ดหลินจือ ลดน้ำตาลในเลือด
3. สาร ganoderic acid และ derivative ในเห็ดหลินจือ ลดโคเลสเตอรอล
4. เพิ่มภูมิต้านทานโรค
5. บำรุงหัวใจ สมอง ป้องกันหัวใจขาดเลือด ป้องกันการจับตัวของเกล็ดเลือด
6. ป้องกันตับเป็นพิษ
7. แก้ไอหอบหืด
8. ชลอความแก่
9. ลดความดันโลหิตฯ

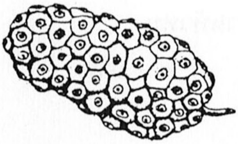
อินทะนิล (น้ำ)

สรรพคุณ : ใบใช้ทำเป็นยาต้ม แก้โรคเบาหวานระยะเริ่มแรก ใช้กินลดความดันโลหิต ช่วยขับปัสสาวะ แก้อาการที่ชายหรือหญิงมักปัสสาวะกะปริดกะปรอย คือเป็น โรคช้ำรั่ว กลั้นปัสสาวะไม่อยู่ ฯ

อัคคีทวาร

สรรพคุณ : ทั้งต้น ราก ใบ กิ่ง และดอก (ทั้ง 5) ต้มกินแก้ริดสีดวงทวาร ใช้พอกหัวริดสีดวงทวารหนักให้ฝ่อ ยุบ หาย ใช้ต้มเข้ากระโจมรมหัวริดสีดวงชะงัดนัก ใบสด ใช้สำหรับสตรีคลอดบุตรใหม่ๆ กินเพื่อขับเลือดเสีย

เลือดเป็นพิษ ทำให้มีอาการปวดมดลูก หรือปวดหัวเหน่า ใบสดใช้ตำผสมสุราขาว ทาแก้โรคผิวหนัง กลาก เกลื้อน เรื้อนกวาง พอกแผลเป็นช่วยดูดหนองสมานแผลให้หายเร็ว แห้งเร็ว ต้มกินแก้อาการปวดท้อง จุกเสียด คลื่นเหียนอาเจียน ดอกผล แก้ไอเจ็บคอมีเสมหะ และเป็นยาขับปัสสาวะ บำรุงหัวใจบำรุงปอด สมานแผลในกระเพาะและลำไส้ ฯ

ยาสมุนไพรแก้โรคต่างๆ

ยาอายุวัฒนะ

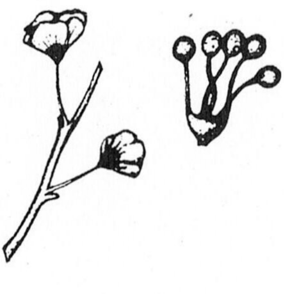
ตำรับยา

1. เถาบอระเพ็ด จะสดหรือแห้งก็ได้ หนัก 6 บาท
2. กระเทียม แกะเอาแต่เนื้อใน หนัก 3 บาท
3. พริกไทย 4. ดีปลี 5. หัวขิง 6. หัวแห้วหมู

   เฉพาะ (ข้อ 3, 4, 5, 6) นี้ ให้เอาหนักสิ่งละ 1 บาท
7. ลูกยอ สดหรือผลแก่ใกล้สุก

วิธีปรุง เอาหนักเท่ายาทั้งหลาย (คือ หนัก 13 บาท) ทำมาใส่ครกโขลก หรือบดให้เข้ากันให้ละเอียด นำไปผึ่งแดดให้แห้ง ผสมน้ำผึ้งแท้ ปั้นเป็นลูกกลอน ขนาดพอกลืนได้ ขนาดรับประทานให้กินครั้งละ 1 เม็ด (ขนาดเท่าเม็ดใบพุทรา) 3 เวลา คือ เช้า เย็น และก่อนนอน ให้กินติดต่อกันทุกวัน ประมาณ 1 สัปดาห์ หรือ 3 เดือน จะเห็นผล

สรรพคุณ : แก้อาการปวดเมื่อยตามหลัง เอว เส้นเอ็น ทำงานไม่รู้สึกเหน็ดเหนื่อย เมื่อยขบ บำรุงกำลัง ไล่ลมในลำไส้ ในกระเพาะ เจริญอาหาร ไม่มีอาการท้องอืด เฟ้อ เรอ เหม็นเปรี้ยว หน้าตาจะสดใส มีน้ำมีนวล ฯ

ยาอายุวัฒนะ (ตำรับเฉพาะฮ่องเต้)

ตำรับยา

1. หู่จี้	หนัก	12 กรัม
2. แปะตุ๊ก (โกฐเขมาขาว)	หนัก	18 กรัม
3. อบเชย	หนัก	6 กรัม
4. เหล่งกุก (หินกระดูกมังกร)	หนัก	18 กรัม
5. เปลือกหอยนางรมสด	หนัก	18 กรัม
6. เมล็ดกุยช่าย	หนัก	15 กรัม
7. ตังกุย (โกฐเชียง)	หนัก	12 กรัม
8. เน็กฉ่งยัง	หนัก	18 กรัม
9. เก๋ากี้จี้	หนัก	9 กรัม
10. ปาเก้กที	หนัก	12 กรัม
11. ตั่งเซียม	หนัก	30 กรัม
12. อิมเอี๊ยคัก	หนัก	18 กรัม
13. ตังถั่งเช่า	หนัก	6 กรัม

วิธีปรุงยา เอาน้ำหนักยาตามกำหนดตำหรือบดเป็นผง ปั้นเป็นลูกกลอนผสมด้วยน้ำผึ้ง กินครั้งละ 2 เม็ด ก่อนนอน

สรรพคุณ : มีตัวยาบำรุงหยาง และบำรุงหยิน ช่วนเสริมสารจิง บำรุงเลือด บำรุงไต ทำให้อาการกามตายด้านหายไปฯ

ยาแก้โรคเบาหวาน

ตำรับยา ท่านให้เอา

1. อ้อยแดง เฉพาะทางโคนต้น ตัดมายาวราว 1 คืบของคนไข้ ผ่า 4 แล้วสับเป็นชิ้นเล็กๆ

2. ต้นกก พืชหญ้าที่ใช้สานเสื่อ ถอนมาประมาณ 15 กอ สับให้เป็นชิ้นเล็กๆ

3. ต้นหญ้าปล้อง เอามา 1 กำมือของคนไข้ เอาดอกไม้ไผ่มัดเป็น 1 เปราะ

4. เมล็ดถั่วดำ 1 ฟายมือคนป่วย

วิธีปรุงยา เอายาทั้ง 4 นี้ นำเอามาห่อผ้าบาง (ขนาดผ้ามุ้ง) ใส่ลงในหม้อดิน เติมน้ำสะอาดพอท่วมยาต้มให้เดือด ดื่มน้ำยานั้นไปจนกว่าน้ำยาจะจืด กิน 5-7 หม้อ อาการโรคเบาหวานจะค่อยทุเลาลง ถ้าคนเป็นระยะเริ่มแรกจะหายขาด แต่ถ้าเป็นมากๆ ต้องกินยาขนานอื่นๆ ร่วมด้วย ฯ

ยาแก้โรคริดสีดวงทวาร

วิธีปรุงยา ให้เอาเครือเพชสังฆาตมายาวประมาณ 2 เมตร ล้างน้ำให้สะอาด นำไปหั่นเป็นชิ้นเล็กๆ ตากแดดให้แห้งแล้ว นำไปบดหรือตำให้ละเอียด เก็บผงใส่ขวดใส่โหลไว้ หรือจะซื้อแคปซูน (หลอดพลาสติกสำหรับใช้หุ้มยา) มาบรรจุผงเพชสังฆาตให้เต็มๆ แน่นๆ เพื่อกินง่ายไม่ระคายปากและคอ

สรรพคุณ : คนไข้ที่เป็นริดสีดวงทวาร ขนาดมีตุ่มมีหัวเล็กๆ ริมปากทวารหนักในระยะเริ่มแรก รีบกินเพชสังฆาตไม่ว่ากินดิบหรือกินผงบรรจุแคปซูนจะหายเร็ว ยอดดิบ ท่านให้กินมื้อละ 3-5 ยอด ติดต่อกัน 1 เดือน ถ้าบดเป็นผงบรรจุแคปซูน ให้กินครั้งละ 2 เม็ด 3 เวลา ก่อนอาหาร ติดต่อกันเพียง 2 สัปดาห์ก็เห็นผล ฯ

ยาสูบแก้ริดสีดวงจมูก

ตำรับยา ท่านให้เอา

1. ข่าตาแดง 2. หัวหอม 3. ใบหนาด

4. ใบหัศคุณ ทั้ง 4 อย่างนี้เอาหนักเท่าๆ กัน มาตำสดๆ ให้เข้ากัน

5. เอาการบูน หนัก 2 สลึง

มาคลุกเคล้ากับตัวข้างต้นนั้น แล้วนำไปตากแดดให้แห้ง พันใบตองกล้วยแห้ง หรือใบจากยาสูบเหมือนสูบยาเส้น ให้สูบไปเรื่อยๆ จนหมดยา

ตำรับยา ต้มแก้ภายใน ท่านให้เอา

1. แก่นแสมทั้ง 2 2. แก่นมะหาด

3. แก่นมะกา 4. รากส้มกุ้งน้อย

ให้เอาหนักสิ่งละ 4 บาท

5. ข้าวเย็นเหนือ/ใต้ หนักสิ่งละ 10 บาท รวมกันต้มกินครั้งละ 1 แก้ว 3 เวลา ก่อนอาหารและก่อนเข้านอน หายแล ฯ

ยาแก้ฝีริดสีดวงเม็ดและฝีในท้อง

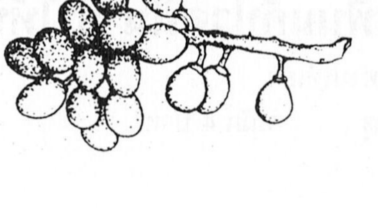
ตำรับยา ท่านให้เอา

1. หัวเถาคันแดง 2. หัวข่า

3. พริกไทยอ่อน ทั้ง 3 อย่างนี้เอาหนักสิ่งละ 3 ตำลึง (คือหนักสิ่งละ 12 บาท)

วิธีปรุงยา เอายาดังกล่าวใส่หม้อ เติมน้ำสะอาดให้ท่วมยา หรือดองด้วยสุราขาวยิ่งดี กินน้ำยานั้น เช้า-เย็น ครั้งละ 1 ถ้วยชา

สรรพคุณ : แก้ริดสีดวงในท้อง ในลำไส้เนื่องจากเป็นริดสีดวงภายในดีนัก โดยเฉพาะคนไข้ที่ถ่ายเป็นมูกเลือดเสมอๆ คือ คนที่เป็นโรคนี้ จะหายขาดใน 1 เดือน แล ฯ

ยาแก้โรคปวดท้อง

ตำรับยา ท่านให้เอา

1. รากและเปลือกต้นหญ้าสัตตบรรณ
2. รากมะฝ่อ
3. รากเลี่ยน
4. ใบส้มเสี้ยว ทั้ง 4 อย่างนี้เอาหนักสิ่งละ 10 บาท
5. เกลือแกงใส้พอเค็มนิดๆ

วิธีปรุงยา เอายาทั้งหมดนั้น ใส่ลงในหม้อ เติมน้ำสะอาดให้ท่วมตัวยา ต้มน้ำกินเรื่อยๆ ไป

ตำรับยาตัด ท่านให้เอา

1. แห้วหมู 2. ลูกยอแห้ง
3. พริกไทยอ่อน หนักสิ่งละ 4 บาท

วิธีปรุงยา เอายาทั้ง 3 นี้มาบดเป็นผง ผสมน้ำผึ้งอย่างดี ปั้นเป็นเม็ดเท่าเม็ดในพุทรา

สรรพคุณ : ยาเม็ดนี้เป็นยาตัดราก แก้อาการปวดท้อง ดังกล่าวให้หายขาด บำรุงธาตุให้ปกติ กินเป็นประจำ โรคปวดท้อง ท้องเสีย ธาตุพิการจะหายขาด ดีนักแล ฯ

ยาสีฟันแก้ปวดฟัน ทำให้ฟันทน

ตำรับยา ท่านให้เอา

1. เกลือสตุ หนัก 4 บาท

2. สารส้มสตุ หนัก 1 บาท
3. กานพลู หนัก 2 สลึง
4. เมนธอล หนัก 2 สลึง

วิธีปรุงยา เอาตัวยาทั้ง 4 นั้น ผสมตำหรือบดเป็นผง ใช้อมหรือสีฟันตอนเช้า-เย็นแทนยาสีฟันอื่นๆ

สรรพคุณ : แก้รำมะนาด แก้แมงกินรากฟัน แก้เหงือก หรือฟันปวดบวม และแก้ปากมีกลิ่น ดีนักแล ฯ

ตำรับยาอีกขนานหนึ่ง ท่านให้เอาต้นหรือกิ่งสะแกสดตัดมาให้ยาวประมาณ 1 ศอก

วิธีปรุงยา ติดไฟให้เป็นถ่านดี แล้วเอาท่อนสะแกสดที่เตรียมไว้นั้น ย่างบนถ่านไฟ พอร้อนๆ จะมีน้ำ หรือยางสะแกไหลออกมา ท่านให้หาพาชนะมารองเอาน้ำหรือยางนั้นไว้ ใส่ถ้วยมีฝาปิด หรือตลับ

สรรพคุณ : แก้เป็นรำมะนาด แก้ปวดฟัน มีฟันโยกคลอน ให้เอาน้ำสะแกนั้น ทาหรืออุดบริเวณฟันที่ปวดหรือเป็นหนอง ท่านว่าฟันโยกจะแน่นอยู่เป็นปกติ แล ฯ

ยาสิทธิจร

ตำรับยา ท่านให้เอายาดังต่อไปนี้ มี

1. โกฐสอ	2. โกฐเขมา	3. โกฐหัวบัว
4. เทียนดำ	5. เทียนขาว	6. ลูกจันทน์
7. กระวาน	8. กานพลู	9. รากส้มกุ้ง

10. สะค้าน 11. ขิงแห้ง 12. ดีปลี

13. สมอไทย 14. สมอเทศ 15. สมอพิเภก

16. มะขามป้อม 17. ลูกพิลังกาศา 18. แสมสาร

19. แสมทะเล

ยาทั้ง 19 สิ่งนี้ เอาหนักเท่ากัน (คือเอาสิ่งไร หนัก 1 หรือ 2 บาท สิ่งอื่นๆ ก็เอาหนักตามนั้นทั้งหมด)

20. หอยทะเล 21. เบี้ยจั่นเผา หนัก 5 เท่า

22. พริกไทย หนัก 34 เท่า

วิธีปรุงยา ให้เอายาทั้ง 22 ชนิด มารวมบดเป็นผงผสมด้วยน้ำผึ้งอย่างดี ปั้นเป็นเม็ดขนาดเท่าเม็ดในพุทรา

สรรพคุณ : ใช้กินครั้งละ 3 เม็ด วันละ 3 เวลาก่อนอาหาร แก้ริดสีดวง 108 จำพวก แก้ไอหืดไอหอบ บำรุงธาตุ ช่วยขับเหงื่อ และขับลม แก้ผอมแห้งแรงน้อย บำรุงกำลัง ดีนักแล ฯ

ยาแก้ริดสีดวง ให้ท้องขึ้น ลงท้อง

ตำรับยา ท่านให้เอา

1. พริกไทย 2. ไพล 3. เถาชิงช้าชาลี

4. ขิง 5. หัวดองดึง 6. กระทือ

7. บอระเพ็ด 8. เกลือ

วิธีปรุงยา ยา 8 สิ่งนี้ เอาหนักสิ่งละ เท่าๆ กัน นำมารวมกันตำหรือบดให้แหลก ใช้ถ้วยตวงเนื้อยา ถ้าตวงได้ 1 ถ้วยก๊วยเตี๋ยวให้ใช้น้ำสะอาด 8 ถ้วยก๊วยเตี๋ยว และใช้ถ้วยนั้นมาตวงน้ำมันยางให้ได้ 2 ถ้วย เทลงดองในขวดโหลใหญ่พอสมควร ตั้งให้ตากแดด ตากน้ำค้าง ให้คนไข้ตักกินครั้งละ 1 ช้อนคาว เวลาเช้า-เย็น

สรรพคุณ : แก้ริดสีดวงพลวก ริดสีดวงลม ริดสีดวงใน ลำไส้และกระเพาะ ทำให้ท้องอืด ท้องขึ้น เฟ้อ เรอ เหม็นเปรี้ยว และแก้กองลมต่างๆ บำรุงธาตุ เจริญอาหาร เสริมสร้างให้ร่างกายสดชื่นและแข็งแรง ดีนักแล ฯ

ยาบำรุงโลหิต

ตำรับยา ท่านให้เอา

1. ขิงแห้ง 2. เจตมูลเพลิง 3. ชะพลู
4. เถามวกแดง 5. ดอกสารภี 6. ดอกพิกุล
7. ดีปลี 8. สะค้าน 9. ขมิ้นเครือ
10. กำลังวัวเถลิง 11. ดอกพิกุล 12. เกสรดอกบัวหลวง

ยาทั้ง 12 สิ่งนี้ เอาหนักสิ่งละ 2 บาท

13. ดอกจันทน์ 14. ลูกจันทน์ 15. ลูกกรวาน
16. กานพลู 1 7. เทียนดำ 1 8. เทียนแดง
19. เทียนขาว 20. เทียนข้าวเปลือก 21. เทียนตาตั๊กแตน
22. โกฐสอ 23. โกฐเขมา 24. โกฐหัวบัว
25. โกฐเชียง 26. โกฐจุลาลัมพา 27. เนื้อลูกสมอไทย
28. เนื้อลูกสมอดีงู 29. เนื้อลูกสมอพิเภก 30. เปลือกชะลูด
31. เปลือกอบเชยเทศ 32. จันทน์แดง 33. แก่นแสมสาร
34. แก่นแสมทะเล 35. กฤษณา

ยาทั้ง 23 สิ่งนี้ ให้เอาหนักสิ่งละ 1 บาท

36. ครั่ง หนัก 8 บาท 37. ฝาง 38. ดอกคำไทย

สองสิ่งหลังนี้ เอาหนักสิ่งละ 10 บาท

วิธีปรุงยา เมื่อได้ตัวยาครบแล้ว ให้นำมาตำหรือบดเป็นผง หรือจะปั้นเป็นเม็ด ขนาดเม็ดในพุทราแล้วแต่สะดวก กินครั้งละ 1 ช้อนกาแฟ หรือ

ครั้งละ 3 เม็ด 2 เวลา เช้า-เย็น ก่อนอาหาร

สรรพคุณ : เป็นยาบำรุงเลือด บำรุงธาตุ ช่วยให้เจริญอาหาร บำรุงกำลัง ทำให้ตา หูสว่างโปร่งใส นอนหลับสนิดดี ไม่ฝันร้ายควรปรุงไว้ประจำบ้าน กินได้ทั้งเด็กวัยรุ่น และผู้ใหญ่ตลอดจนผู้มีวัยสูงอายุ จะช่วยบำรุงร่างกาย แขน ขา มือเท้า ไขข้อปวดขัด ฯ

ยาแสงหมึก สำหรับเด็กทารก

ตำรับยา ท่านให้เอา

1. ชะมด หนัก 1 บาท 2. พิมเสน หนัก 1 บาท
3. หมึกหอม 4. จันทน์ชะมด 5. ลูกกระวาน
6. จันทน์เทศ 7. ใบพิมเสน 8. ลูกจันทน์
9. ดอกจันทน์ 10. กานพลู 11. ใบสันพร้าหอม
12. หัวหอม 13. ใบกะเพรา 14. ดีงูเหลือม

ยาทั้ง 12 สิ่งหลังนี้ ให้เอาหนักสิ่งละ 4 บาท

วิธีปรุงยา เมื่อได้ตัวยาทั้งหมดแล้ว นำไปบดละเอียดเป็นผง ผสมด้วยน้ำผึ้งแท้ ปั้นเป็นเม็ดขนาดเม็ดนุ่น หรือขนาดเม็ดละ 0.2 กรัม

สรรพคุณ : ใช้กวาดคอเด็กวันละ 1 ครั้ง ควรจะเป็นเวลาเย็น ละลายด้วยน้ำลูกเบญกานี ฝนทาปาก เมื่อกวาดคอเด็กแล้วหลังจากนั้นให้รับประทานทุกๆ 3 ชั่วโมง

- เด็กทารกอายุ 1-6 เดือน ใช้ครั้งละ 2 เม็ด
- เด็กทารกอายุ 7-12 เดือน ใช้ครั้งละ 3 เม็ด
- แก้ไข้ตัวร้อน ละลายน้ำดอกไม้เทศ แก้ท้องขึ้น ท้องเฟ้อ ปวดมวนท้อง ละลายน้ำใบกะเพราต้ม

- ถ้าแก้ไอ ขับเสมหะ หรือมีเม็ดผื่นในคอ ละลายลูกมะแว้งเครือ หรือลูกมะแว้งต้น กวาดคอ

- ถ้าปากเป็นแผล แก้ละอองบนลิ้น ละลายน้ำลูกเบญกานี ฝนทาปากฯ

ยาเขียวใหญ่

ตำรับยา ท่านให้เอา

1. ใบมะยม	2. ใบพิมเสน	3. ใบเสนียด
4. ใบผักเพ็ด	5. ว่านกลีบแรด	6. เปราะหอม
7. จันทน์หอม	8. ดอกพิกุล	9. บุนนาค
10. ดอกสารภี	11. ใบสะเดา	12. ใบบอระเพ็ด
13. ใบทองพันชั่ง	14. ใบทอง	15. ใบหมากผู้
16. ใบปีบ	17. ใบมะระ	18. ใบแคแดง
19. ใบคัดเค้า	20. สมอเทศ	21. ว่านร่อนทอง
22. ว่านเหมือดคน	23. จันทน์แดง	24. รากหญ้านาง
25. ดอกมะลิ	26. เกสรบัวหลวง	27. ใบมะตูม
28. ใบฝ้ายแดง	29. ใบเงิน	30. ใบมะเฟือง
31. ใบหมากเมีย	32. ใบสระแหน่	

วิธีปรุงยา ตัวยาทั้งหมดนี้ท่านให้เอาหนักเท่าๆ กัน นำมาตากให้แห้งแล้ว นำไปตำหรือบดเป็นผงเก็บใส่ขวดปิดฝาไว้ หรือจะปั้นเป็นเม็ดขนาดเม็ดในพุทราก็ดี ควรมีฝาปิดเพื่อป้องกันกลิ่นยาระเหย หรือตัวแมลงเข้าไปทำลาย

สรรพคุณ : แก้ไข้ตัวร้อนในเด็กทารก แก้ไข้หัวลม เมื่อมีอาการเปลี่ยนฤดู แก้กินอาหารผิดสำแดง แก้ตับพิษร้อน ถอนพิษไข้ ทั้งในเด็กและผู้ใหญ่ แก้เด็กตัวร้อน นอนไม่หลับ ร้องไห้งอแง ไม่ดูดนมแม่ แก้นอนละเมอ นอนผวา

แก้เด็กออกอีสุกอีใส ออกผดผื่นคันทั่วร่างกาย แก้ไข้อีดำอีแดง แก้ร้อนในกระหายน้ำ ด้วยการเอายาแช่น้ำให้ดื่มกินประจำหรือเอาน้ำยาอาบตัวเด็ก ฯ

ยาแก้โรคมะเร็ง

ตำรับยา ท่านให้เอา

1. ทองพันชั่งทั้ง	หนัก	400	กรัม
2. ข้าวเย็นเหนือ	หนัก	100	กรัม
3. ต้นผีหมอก	หนัก	200	กรัม
4. โลดทะนงขาว	หนัก	50	กรัม
5. กำแพงเจ็ดชั้น	หนัก	100	กรัม
6. เหงือกปลาหมอทั้ง 5	หนัก	200	กรัม
7. ข้าวเย็นใต้	หนัก	100	กรัม
8. หัวร้อยรู	หนัก	200	กรัม
9. โลดทะนงแดง	หนัก	50	กรัม
10. ขันทองพยาบาท	หนัก	100	กรัม
11. ไม้สักหิน	หนัก	100	กรัม

วิธีปรุงยา เอาตัวยาทั้งหมดใส่หม้อ เติมน้ำสะอาดลงไป 4 ลิตร ต้มเคี่ยวให้เหลือเพียง 1 ลิตรเวลากิน เติมน้ำผึ้งแท้ผสมลงไปกับน้ำยา ประมาณครั้งละ 2 ช้อนโต๊ะ กินเช้า-เย็น

สรรพคุณ : แก้โรคเนื้อร้าย ที่เกิดทั้งภายในท้อง ปอดลำไส้ กระเพาะมดลูก ทวารหนัก/เบา และทั้งภายนอกคือบริเวณคอ ปาก ริมฝีปาก จมูก และตา จะค่อยๆ หายแล ฯ

ยาห้ามเลือด

ท่านให้เอาสารส้ม ตำหรือบดผสมกับขี้ผึ้งสีปาก (แบบของคนแก่กินหมาก) ผสมให้เข้ากันดี ใช้ทาห้ามเลือดบาดแผลที่เลือดไหลออกมานั้น ถ้าเลือดกำเดาไหลออก เนื่องจากมีอาการร้อนในหรือเวลาอากาศร้อน หรือมีเลือดกำเดาไหลออก โดยไม่ทราบสาเหตุ ท่านให้เอาสำลี ชุบน้ำสารส้ม สอดเข้ารูจมูกแล้วกดแน่ไว้นานๆ แล้วให้คนอื่นเอาน้ำเย็น เทโกรกลงบนศีรษะและท้ายทอย เทน้ำช้าๆ ปล่อยไว้เพียงชั่วครู่เดียว เลือดจะหายไหลออกมา อาการหน้ามืด ตาลายและปวดหัวก็จะหายไปเป็นปกติ ฯ

ยาแก้ระดูตกขาว

ท่านให้เอาสารส้ม ผสมกับน้ำสะอาดพอสมควร ใส่ภาชนะต้มให้เดือด ยกลงทิ้งไว้จนน้ำเย็น แล้วเอาน้ำเย็นที่ต้มนั้น นำมาใช้ล้างช่องคลอด

สรรพคุณ : สตรีที่ตกขาวหรือขณะเป็นประจำเดือน แล้วมีกลิ่นเหม็นเน่าเหมือนคาวปลา หรือมีสีดำคล้ำ ทำให้ปวดหัวเหน่าหรือท้องน้อย หรือมีอาการคัน เมื่อล้างชำระด้วยยานี้เสมอๆ จะหายขาดไป ลงทุนน้อยแต่ได้สรรพคุณจากยานี้มากนัก แล ฯ

ยาต้มแก้เหน็บชา

ตำรับยา ท่านให้เอา

1. กระชาย	2. ข่า	3. ไพล
4. ดีปลี	5. พริกไทยดำ	6. ใบมะกา
7. ใบประคำไก่	8. เถาวัลย์เปรียง	9. รากและใบไผ่ป่า
10. หัวตระไคร้		

วิธีปรุงยา เอายาทั้ง 10 สิ่งนี้ เอาหนักสิ่งละ 10 บาท

11. การบูน หนัก 5 บาท	12. สารส้ม หนัก 10 สลึง
13. ดินประสิว หนัก 10 สลึง	14. ดีเกลือฝรั่ง
15. ดีเกลือไทย	16. เกลือสินเธาว์
17. เกลือ (ใส่) แกง	18. ยาดำ

ยา 5 สิ่งหลังนี้ให้เอาหนักสิ่งละ 1 บาท เมื่อได้ยาครบแล้วให้เอามาใส่หม้อต้ม ใส่น้ำสะอาดพอท่วมยาเคี่ยวให้นานพอสมควร เพื่อให้ตัวยาออก แล้วกินน้ำยานั้นครั้งละ 1 แก้ว 3 เวลาหลังอาหาร

สรรพคุณ : แก้เหน็บชา อาการแขนขา มือเท้าไม่มีกำลัง ปลายมือปลายเท้าเย็นชา มีอาการปวดบวม เดินเหินไม่มีแรง ทำงานหนักไม่ได้จะเหนื่อยหอบ เวลาเดิน ยืน นั่ง หรือเปลี่ยนอิริยาบถลำบาก อาการเหล่านี้คืออาการเริ่มจะเป็นอัมพฤกษ์ อัมพาต ฯ

ยาแก้โรคกษัยไตพิการ

ตำรับยา ท่านให้เอา

1. เง่าสับปะรด เฉือนทั้งเปลือก 5 แว่น ลงด้วยคาถาพระเจ้า 5 พระองค์
2. ขมิ้นอ้อย เฉือนทั้งเปลือก 5 แว่น ลงด้วยคาถาพระเจ้า 5 พระองค์
3. เม็ดพริกไทย นับให้ได้เท่าอายุคนไข้
4. ดีปรี เท่าอายุ
5. รากมะละกอ 5 ชิ้น (ท่อน)
6. หัวแห้วหมู 1 ทะนาน (หรือถ้วยย่อมๆ) บุบหัวพอแตก
7. สารส้ม หนัก 2 บาท
8. เกลือสินเธาร์ หนัก 1 บาท

อนึ่ง คาถาพระเจ้า 5 พระองค์ คือ นะ โม พุท ธา ยะ ใช้ลงแว่นละตัว

วิธีปรุงยา เมื่อได้ตัวยาครบแล้ว นำลงในหม้อ เติมน้ำสะอาดให้ท่วมยา ต้มกินน้ำยานั้น หรือจะเอาตัวยาตำตากแดดให้แห้ง แล้วนำไปบดเป็นผงปั้นผสมน้ำผึ้งเป็นลูกกลอน ขนาดเท่าเม็ดในพุทรา เก็บไว้กินก็ได้เช่นกัน

สรรพคุณ : เมื่อกินน้ำยา หรือยาเม็ดนี้แล้ว อาการของโรคเหน็บชาดังกล่าวมาแล้วจะค่อยหายไปตามลำดับจนหายขาด ทำให้โตเป็นปกติ ปัสสาวะขาวใส เจริญอาหาร เดิน ยืน นั่ง นอน กระฉับกระเฉง ทำงานหนักได้เป็นปกติ และเพิ่มพลังทางเพศได้ดี ฯ

ยาตาลขโมย

ตำรับยา ท่านให้เอา

1. เปลือกไข่เน่า (เปลือกไข่ไก่) หนัก 2 บาท
2. รากเต่าไห้ หนัก 2 บาท
3. ชุมเห็ดไทย ทั้ง 5
4. ลูกมะตูมอ่อน หนัก 2 บาท
5. ขี้กาแดง เอา 3 ลูก
6. พริกไทย
7. ดีปลี
8. ขิง
9. กระทือ
10. ไพล
11. ขมิ้นอ้อย
12. เจตมูลเพลิง

ตัวอย่างหลัก 7 สิ่งนี้ ให้เอาหนักสิ่งละ 3 บาท

วิธีปรุงยา เมื่อได้ตัวยาครบแล้ว ใส่ลงในหม้อ เติมน้ำให้ท่วมยา ต้มเคี่ยวให้ยาออก กินครั้งละ 1 แก้ว 3 เวลาก่อนอาหาร ติดต่อกันจนหมดน้ำยา หรือจะเอาตัวยาดังกล่าวไปตำบดปั้นผสมน้ำผึ้งเป็นเม็ดกินก็ได้ ตามแต่จะสะดวก

สรรพคุณ : แก้โรคตาลขโมยในเด็ก ที่มีร่างกายผอมแห้งแรงน้อย เบื่ออาหาร ไม่ดูดนมแม่ และสำหรับผู้ใหญ่ที่มีอาการพุงโร ม้ามย้อย ก้นปอด หน้า

ซีดเซียว แก้มตอบ หน้ามืดตามัว เบื่ออาหาร นอนไม่หลับ ฯ

ยาแก้ไข้สันนิบาต - ไข้อีดำอีแดง

เป็นยาแก้กาฬภายใน แก้ลิ้นกระด้างคางแข็ง แก้ไข้เหนือต่างๆ

รากไม้ 1	รากน้ำนอง 1
รากคนทา 1	รากตะไคร้น้ำ 1
แก่นประดู่ 1	รากมะเดื่อ 1
ลูกสมอทั้งสามสิ่งละ 1	จันทน์ทั้งสองสิ่งละ 1
เถามวกทั้งสองสิ่งละ 1	เถาวัลย์นาง 1

วิธีปรุงยา ต้มสามส่วน เอาหนึ่งส่วน มาดื่ม ฯ

ยาสดใช้อมแก้เจ็บคอ

ตำรับยา

โพตี้กิ๊ม 1	หญ้าฉัตรดอกขาว 1
พระจันทร์ครึ่งซีก 1	สัมกบ 1
ใบหญ้าราบ 1	ผิวมะกรูด 1
ต้นขัดมอญขูดเอาแต่ผิว 1	

วิธีปรุงยา ยานี้เอามาตำห่อผ้าขาวบาง แช่เหล้าอมเน้น กลืนน้ำแก้อาการเจ็บคอ ฯ

ยาแก้โรคดีซ่าน

เป็นยาแก้น้ำเบาพิการ ขุ่นข้น และมีอาการอ่อนเพลีย เสียดอกตามชายโครง ผิวเหลือง ตาเหลือง

ตำรับยา ท่านให้เอา

เบ็ญจคูณ 1　　ลูกมะตูมอ่อน 1
แฝกหอม 1　　สมอทั้งสาม 1
เมล็ดผักชี 1　　จันทน์ทั้งสอง 1
หัวแห้วหมู 1 หนักสิ่งละ 6 สลึง　　โคกกระสุนหนัก 3 บาท
ยาข้าวเย็นเหนือ หนัก 12 บาท　　อ้อยแดง 3 ปล้อง ฯ

ยาแก้ประดงเลือด

ตำรับยา ท่านให้เอา

ข้าวเย็นเหนือ ข้าวเย็นใต้ หนักสิ่งละ 10 บาท
กระดูกควายเผือก หนัก 4 บาท　　ฝักราชพฤกษ์ 3 ฝัก
ขันทองพญาบาท หนัก 4 บาท　　ใบมะกา 1 กำมือ
ประดงทั้งเก้า หนักสิ่งละ 1 บาท　　หมอนตายยาก หนัก 2 บาท
เทียนทั้งห้า หนักสิ่งละ 2 สลึง　　สมอทั้งสาม หนักสิ่งละ 1 บาท
เถาวัลย์เปรียง หนัก 2 บาท　　หัวแห้วหมู หนัก 1 บาท
ลูกกระดอมหนัก 1 บาท　　ขมิ้นอ้อย 5 แว่น

บอระเพ็ด 5 แว่น ดีเกลือฝรั่งห่อต่างหาก หนัก 1 บาท 2 สลึง ใช้เติมเมื่อต้องการจะให้ถ่าย ฯ

ยาชุดคลอดลูก

เป็นยาดองอยู่ไฟ แก้ริดสีดวง อยู่ไฟไม่ได้ ท้องขึ้น ท้องเดิน

ตำรับยา ท่านให้เอา

พริกไทย 1 ดีปลี 1 กานพลู 1 ลูกจันทน์ 1

ดอกพิกุล 1 ดอกบุนนาค 1 เมล็ดผักชี 1 ยี่หร่า 1

ขิง 1 กระเทียม 1 ไพล 1 กระวาน 1

งูเห่าย่าง 1

วิธีปรุงยา เอายาทั้งหมดนี้คั่วให้เหลือง ของแข็งเอาคั่วก่อน แล้วจึงใส่ดอกไม้ทีหลัง ทำห่อผ้าดองกับเหล้า ใช้กินเป็นยาดองอยู่ไฟ ร่างกายจะสมบูรณ์ดีนัก ฯ

ยาขับน้ำคาวปลา

เป็นยาผงใช้กินหลังคลอดแล้ว 3 วัน กินกับเหล้าเพื่อขับเลือดเสีย มีกลิ่นเน่า น้ำคาวปลา

ตำรับยา ท่านให้เอา

เกลือ	หนัก 1 บาท	ดินประสิว	หนัก 1 บาท
ลูกจันทน์	หนัก 1 บาท	เทียนดำ	หนัก 1 บาท
เทียนขาว	หนัก 1 บาท	ขมิ้นอ้อย	หนัก 4 บาท
ขิง	หนัก 1 บาท	กระชาย	หนัก 2 บาท
ไพล	หนัก 2 บาท	หัวหอม	หนัก 2 บาท
หัวกระเทียม	หนัก 2 บาท	สังข์เผาไฟ	หนัก 1 บาท 2 สลึง

วิธีปรุงยา เอายาทั้งหมดนี้บดเป็นผง ฯ

ยาแก้ปวดเอว ปวดหลัง

ตำรับยา ท่านให้เอา

เถาต้นพริกไทยสดๆ เอามาตากแห้ง แล้วหั่นบดละเอียด 700 กรัม

โป๊ยกั๊ก	200	กรัม
โต้ต๋ง	100	กรัม

วิธีปรุงยา เอาตัวยาทั้ง 3 ชนิดมาบดละเอียด แล้วผสมกับน้ำผึ้งแท้ให้ชุ่มฉ่ำเข้ากันดี ปล่อยเอาไว้ 1 คืน แล้วเอามาปั้นเป็นลูกกลอนเล็กๆ ประมาณเม็ดสาคูเม็ดใหญ่ รับประทานก่อนนอนวันละ 1 เม็ดทุกๆ คืน ประมาณ 1 เดือน อาการปวดเอว ปวดหลัง หายไปแล ฯ

ยาบำรุงสายตา

ตำรับยา ท่านให้เอา

- ผักบุ้งสีแดงที่เห็นขึ้นเองตามท้องไร่ท้องนา ถอนเอามาทั้งราก ที่เรียกกันว่า "ทั้งห้า" เอามาล้างให้สะอาด แล้วหั่นตากแดดให้แห้ง จัดการบดให้ละเอียด น้ำหนัก 500 กรัม

- พริกไทย บดให้ละเอียด 170 กรัม

วิธีปรุงยา เอาตัวยาทั้ง 2 อย่างมาผสมคลุกเคล้าให้เข้ากันดี แช่หมักในน้ำผึ้งไว้ 1 คืน แล้วนำมาปั้นเป็นลูกกลอน ขนาดเม็ดสาคูเม็ดใหญ่ รับประทานครั้งละ 1 เม็ด ก่อนอาหาร

สรรพคุณ : แก้ตาฟ่า ตาฟาง ตามืด ตามัว ไม่แจ่มใส ฯ

ยาแก้งูสวัด

ตำรับยา ท่านให้เอา

เปลือกมังคุดแห้งเอามาฝนกับน้ำปูนใส ทาบริเวณที่เป็นอาการงูสวัดจะหายไปได้ภายใน 3 วันเท่านั้น

หรืออีกขนานหนึ่ง เอาใบแมงลักรวมกับต้นและรากด้วย เอามาโขลกให้ละเอียด เอามาผสมกับน้ำตาลทรายสีรำ (น้ำตาลทรายแดง) เอามาทาบริเวณที่เป็นงูสวัด ก็หายได้แล ฯ

ยาแก้กลาก เกลื้อน

ตำรับยา ท่านให้เอา

ใบชุมเห็ดไทย 7 ใบ กระเทียม 3 กลีบ

เกลือ 3 เม็ด

วิธีปรุงยา เอาตัวยาทั้งหมดมาโขลกสดๆ ทาบริเวณที่เป็นกลากเกลื้อน อาการกลากเกลื้อนจะหายไปได้แล ฯ

ยาแก้โรคกระเพาะ

ตำรับยา ท่านให้เอา

ตรีกฎก (ขิงแห้ง พริกไทย ดีปลี) อย่างละ 20 กรัม

ใบยอตากแห้ง 20 กรัม

วิธีปรุงยา เอาตัวยาทั้งหมดมาโขลกให้ละเอียดหรือบดเป็นผงละเอียด ผสมน้ำผึ้งแท้พอเหนียว แล้วปั้นเป็นลูกกลอนขนาดเม็ดสาคูเม็ดใหญ่ รับประทานครั้งละ 2-3 เม็ด ก่อนอาหารเช้า และอาหารเย็น รับประทานครึ่งเดือน

อาการต่างๆ จะหายไปแล ฯ

ยาแก้อัมพาต

ตำรับยา ท่านให้เอา

รากชะพลู	หนัก 4 บาท	สะค้าน	หนัก 2 บาท
เจตมูลเพลิง	หนัก 2 บาท	ดีปลี	หนัก 3 บาท
ขิงแคลง	หนัก 1 บาท 2 สลึง	เนื้อไม้สนไทน	หนัก 4 บาท
กระเทียม	หนัก 4 บาท	ว่านน้ำ	หนัก 4 บาท
ผิวมะกรูด	หนัก 3 บาท	ลูกผักชี	หนัก 2 บาท
บอระเพ็ด	หนัก 3 บาท	โกฐสอ	หนัก 2 บาท
รากส้มกุ้ง	หนัก 1 บาท	สนเหนือ	หนัก 2 บาท
เปลือกกันเกราแดง	หนัก 4 บาท	แห้วหมู	หนัก 4 บาท
ลูกโคนดินสอ	หนัก 2 บาท	จันทน์แดง	หนัก 2 บาท
จันทน์ขาว	หนัก 1 บาท	กานพลู	หนัก 1 บาท
มหาหิงส์	หนัก 2 บาท	โกฐหัวบัว	หนัก 2 บาท

มะแว้งทั้งสอง หนักอย่างละ 2 บาท

เทียนทั้งห้า หนักอย่างละ 1 บาท 1 สลึงเฟื้อง

มะตูมอ่อน หนัก 1 บาท 2 สลึง

วิธีปรุงยา เอาตัวยาข้างต้นมาบดละเอียด รับประทานครั้งละ 1-2 ช้อนโต๊ะ ผสมกับน้ำส้มสายชู ประมาณ 1-2 ช้อนกาแฟ กับน้ำอุ่นอีกพอสมควร ให้รับประทานเช้า-เย็น ก่อนอาหาร ฯ

ยาแก้ท้องร่วง - อหิวาต์

ตำรับยา ท่านให้เอา

ผิวไม้ไผ่ทุกชนิด ขูดเอามาใส่หม้อ เติมน้ำพอสมควร ประมาณ 2 ชาม ใส่เกลือเล็กน้อย ต้มเคี่ยวจนน้ำเหลือชามเดียว พอเย็นลงก็ดื่มยานี้ อาการต่างๆ ก็ค่อยๆ หายไปแล ฯ

ยาแก้เจ็บตาหรือตาแดง

ตำรับยา ท่านให้เอา

ใบกะเม็งทั้ง 5 (ชนิดดอกขาว) มาประมาณ 1 กำมือ ล้างให้สะอาด ใส่หม้อเอาน้ำใส่พอท่วม ต้มใส่น้ำตาลทรายแดงพอหวานเล็กน้อย ต้มให้เดือด ประมาณ 15 นาที รินเอาน้ำมาดื่มคราวละ 1 แล้ว วันละ 3-4 ครั้ง อาการของโรคก็จะทุเลาลงเรื่อยๆ

อีกอย่างหนึ่ง เอากะเม็งทั้ง 5 มาล้างให้สะอาด โขลกแล้วคั้นเอาแต่น้ำใส่ขวดแช่เย็นไว้ เย็นพอสมควรก็เอาสำลีชุบน้ำยาปิดตาเอาไว้ เปลี่ยนสำลีชุบ ปิดตาแบบนี้ 5-10 ครั้ง อาการก็จะค่อยทุเลาลงและหายไปแล ฯ

ยารักษาแผลสด

ตำรับยา ท่านให้เอา

ยาดำ	1	กรัม
กระแตเนื้อไม้	1	กรัม
พิมเสน	1	กรัม

วิธีปรุงยา เอาตัวยาทั้ง 3 ชนิดนี้มาบดให้ละเอียดเป็นผงแล้วปั้นเป็นแท่ง ตากให้แห้งเอาไว้

เวลาใช้ เอามาฝนกับน้ำสุก แล้วทาลงที่บริเวณบาดแผลให้ทั่ว และดูแลความสะอาดของบาดแผลด้วย จะได้ผลเร็วขึ้น ฯ

ยาแก้คันศีรษะและผมร่วง

ตำรับยา ท่านให้เอา

น้ำประสารทองสะตุ	หนัก 1 สลึง
การบูน	หนัก 1 สลึง
พิมเสน	หนัก 1 สลึง

วิธีปรุงยา เอาตัวยาทั้งหมดใส่ลงในขวดที่สะอาด แล้วเอาแอลกอฮอล์หยดใส่ลงผสมในขวดประมาณ 5-6 หยด ต้มน้ำให้เดือด พอน้ำเย็นเทลงไปในขวดยา เขย่าเล็กน้อยแล้วเก็บไว้ 3-4 คืน

วิธีการใช้ ก่อนใช้ยาให้สระผมให้สะอาดด้วยมะกรูด เช็ดเส้นผมให้แห้งสะอาดดี จึงเอาน้ำยาในขวดที่ผสมแล้วใส่เส้นผมให้ถึงหนังศีรษะ ปล่อยเอาไว้ 1 คืน ก่อนนอน ทำไปเรื่อยๆ อาการคันศีรษะแล้วผมร่วงจะดีขึ้นแล ฯ

ยาแก้ศีรษะล้าน

ตำรับยา ท่านให้เอา

ใบชุมเห็ดเทศ	1 กำมือ
กระเทียม	1 กำมือ

วิธีปรุงยา เอาใบชุมเห็ดเทศ และกระเทียมมาล้างน้ำให้สะอาด แล้วนำมาโขลกให้ละเอียด เอาตัวยาที่โขลกนี้มาทาตรงที่เส้นผมหลุดร่วง ปล่อยไว้สัก 3 ชั่วโมง วันหนึ่งทา 3-4 ครั้ง ฯ

ยาแก้นิ่ว

ตำรับยา ท่านให้เอา

หญ้าวงช้างทั้ง 5 รวม 5 ต้น เอามาล้างน้ำให้สะอาดสับเป็นท่อนๆ

แล้วเอาใส่หม้อต้มกับน้ำสัก 3 ชาม ต้มเดือดประมาณ 15 นาที ยกลงปล่อยไว้ให้เย็น เอาน้ำยามาดื่มแทนน้ำไปเรื่อยๆ จนกว่าอาการของนิ่วจะหายไปหมดแล้วต้มใหม่อีก โรคนิ่วก็จะหายไปแล ฯ

ยาแก้บิดมูกเลือด

ตำรับยา ท่านให้เอา

น้ำปูนใส (ที่ได้มาจากปูนแดง) 1 ถ้วย

ชันผง (ชันที่ใช้ยาเรือ) ละลายกับน้ำปูนใสพอดีๆ ไม่ข้น

รีบดื่มเข้าไปทันที เมื่อเกิดอาการเป็นบิดมีมูกเลือด อาการต่างๆ ของบิดก็จะค่อยทุเลาลง ถ้ายังไม่หายก็ดื่มเข้าไปอีก 1 ถ้วยก็ได้ ฯ

ยาแก้ไข้หวัดใหญ่

ตำรับยา ท่านให้เอา

โกฐสอ, โกฐเขมา, โกฐหัวบัว, ลูกกระดอน, บอระเพ็ด, จันทน์ทั้ง 2, ลูกสมอไทย, ลูกมะขามป้อม, ลูกสมอภิเภก, หญ้าปากควาย, หญ้าแพรก, หญ้าตีนนก, แก่นสน, สัก, ก้างปลาทั้ง 2

วิธีปรุงยา เอาตัวยาทั้งหมดให้มีน้ำหนักเท่าๆ กัน นำตัวยาทั้งหมดใส่หม้อต้มด้วยน้ำที่ใส่ท่วมพอประมาณ ต้มจนตัวยาออกมามากๆ ประมาณสัก 15 นาที ปล่อยเอาไว้ให้เย็น ดื่มครั้งละ 1 ถ้วย 3 เวลา ก่อนอาหาร ฯ

ยาแก้ไข้

ตำรับยา ท่านให้เอา

แก่นจันทน์แดง หนัก 15 กรัม แก่นจันทน์เทศ หนัก 15 กรัม

รากชิงชี่	หนัก 15 กรัม	รากหญ้าแดง	หนัก 15 กรัม
รากคนทา	หนัก 15 กรัม	รากขี้กาแดง	หนัก 15 กรัม
รากขี้กาขาว	หนัก 15 กรัม	ก้านสะเดา	หนัก 15 กรัม
เกสรบัวหลวง	หนัก 7.5 กรัม	ดอกสารภี	หนัก 7.5 กรัม
ดอกมะลิ	หนัก 7.5 กรัม	ลูกกระดอม	หนัก 7.5 กรัม
เถาบอระเพ็ด	หนัก 7.5 กรัม		

วิธีปรุงยา เอาตัวยาทั้งหมดมาต้มในหม้อ ใส่น้ำพอท่วม เคี่ยวให้เดือดสัก 15 นาที

เด็กกินครั้งละ 1-2 ช้อนโต๊ะ เช้า-เย็น

ผู้ใหญ่กินครั้งละ 3-4 ช้อนโต๊ะ เช้า-เย็น

สรรพคุณ : แก้พิษกำเดา โลหิต เสมหะ แก้ร้อนในกระหายน้ำได้ดี ฯ

ยาแก้ไข้ท้องร่วง

ตำรับยา ท่านให้เอา

รากท้าวยายม่อม

รากชิงชี่

รากมะเดื่อชุมพร

เปลือกลูกทับทิม

ขมิ้นอ้อย

เกสรพิกุล

วิธีปรุงยา เอาตัวยาทั้งหมดใส่หม้อต้ม ใส่น้ำพอท่วมตัวยาต้มเคี่ยวไปให้เดือดประมาณ 15 นาที ยกลงปล่อยเอาไว้ให้เย็น รับประทานครั้งละ 2 ช้อนโต๊ะ 3 เวลา ก่อนอาหาร

สรรพคุณ : แก้ท้องร่วง แก้บิดมูกเลือดได้ แก้ไข้รากสาดดี สามารถทำให้ธาตุเป็นปกติอยู่เสมอ ฯ

ยาขับและฆ่าพยาธิ

ตำรับยา ท่านให้เอา

ลูกมะเกลือสด 10 ลูก	เนื้อมะพร้าวขูด 2 กำมือ
เกลือสินเธาว์ 2 ช้อนชา	

วิธีปรุงยา เอาตัวยานี้มาโขลกละเอียด เอาน้ำต้มเดือดปล่อยให้อุ่นแล้ว เอาน้ำนี้มาคั้นกับตัวยาทั้งหมด แล้วกรองเอาน้ำที่คั้นได้มาดื่มในเวลาท้องว่าง เวลาตื่นนอนตอนเช้า หรือก่อนรับประทานอาหาร

สรรพคุณ : สามารถขับพยาธิออกมาได้ หรือฆ่าพยาธิให้ตายได้ เด็กลดยาลงตามส่วน และแก้อาการพุงโร ตาลขโมย เนื่องจากพยาธิในลำไส้ ฯ

ยาแก้ความดันโลหิต แก้หวัด แก้ลมในกระเพาะอาหาร

ตำรับยา ท่านให้เอา

ใบคื่นฉ่ายพร้อมกับต้น			หนัก 200 กรัม
ใบโหระพาเด็ดแล้ว			หนัก 200 กรัม
เมนทอล	10 เกร็ด	พิมเสน	25 เกร็ด
น้ำมะนาว	1 ผล	น้ำมะกรูด	1 ผล

วิธีปรุงยา เอาตัวยาทุกอย่างโขลกให้ผสมเข้ากันดี

รับประทานสดๆ ก่อนอาหารเช้า-เย็น ที่เหลือเก็บใส่ตู้เย็นไว้รับประทานได้อีก หมดแล้วปรุงใหม่ อาการความดันโลหิตสูง อาการหวัด เป็นลมในกระเพาะอาหารเนื่องจากมีแก๊ส ฯ

ยาแก้โรคหืด

ตำรับยา ท่านให้เอา

ใบหนุมานประสานกายสดๆ ล้างให้สะอาด 10 ยอด ตัดเป็นชิ้นต้มกับน้ำ 2 แก้ว ให้เหลืองวดลงเพียงครึ่งแก้ว ดื่มก่อนเวลาอาหารสักครึ่งชั่วโมง

ดื่มก่อนอาหารเช้า - กลางวัน - เย็น ฯ

ยาแก้ปวดหูและหูเป็นหนอง

ตำรับยา ท่านให้เอา

ลูกลำโพงกาสลักมา 1 ลูก เอามาเจาะรูที่ลูกลำโพง เอาพิมเสนยัดใส่เข้าไปสักพอประมาณ (หนัก 1 บาท)

ปิดรูที่เจาะ เอาไปใส่เตาไฟแกลบจนไหม้ดำ เอามาบดให้ละเอียดเป็นผง

เวลาใช้ เอาใส่ในหลอดกาแฟ ใช้เป่าเข้าไปในรูหูวันละ 2-3 ครั้ง

สรรพคุณ : แก้ปวดหู หูเกิดเป็นน้ำหนอง ฯ

ยาแก้ตับทรุด

ตำรับยา ท่านให้เอา

หน่อไม้ตาตับเต่าหั่น	1 กำมือ
เขม่าเหล็ก	2 ช้อนโต๊ะ

ปูนขาว 1 ช้อนชา

วิธีปรุงยา เอาตัวยาสำคัญทั้ง 3 อย่างนี้มาโขลกรวมกันแล้วพอกที่ชายโครงเอาไว้ เปลี่ยนยาทุกวัน รวม 3 วัน อาการตับทรุดก็จะค่อยกลับมาเป็นปกติแล ฯ

ยาขับปัสสาวะ

ตำรับยา ท่านให้เอา

รากหญ้าคา	หนัก 1 บาท	รากบานไม่รู้โรย	หนัก 1 บาท
เหง้าสับปะรด	หนัก 1 บาท	รากไผ่ป่า	หนัก 1 บาท
ข้าวเย็นทั้งสอง	หนัก 1 บาท	รากหญ้านาง	หนัก 1 บาท
สารส้ม	หนัก 1 บาท	หญ้างวงช้าง	หนัก 1 บาท

วิธีปรุงยา เอาตัวยาทั้งหมดนี้มาใส่หม้อต้ม ใส่น้ำพอท่วมตัวยา เคี่ยวจนเดือดประมาณ 15 นาที ปล่อยเอาไว้ให้เย็น เอามาดื่มครั้งละ 1 ถ้วยชา ก่อนอาหาร วันละ 3 เวลา

สรรพคุณ : ช่วยขับปัสสาวะได้ผลดี ฯ

ยาบำรุง - เสริมพลังทางเพศ

ตำรับยา ท่านให้เอา

พริกไทย	หนัก 15 บาท	เหง้ากระชาย	หนัก 9 บาท
หัวทองกวาว	หนัก 9 บาท	หัวถั่วพู	หนัก 9 บาท
ลูกมะพลับ	หนัก 9 บาท	ขมิ้นชัน	หนัก 9 บาท
กระเทียม	หนัก 9 บาท	บอระเพ็ด	หนัก 9 บาท

วิธีปรุงยา เอาตัวยาทั้งหมดมาบดให้เป็นผง แล้วผสมน้ำผึ้งพอหมาดปั้นเป็นลูกกลอนขนาดเล็กประมาณเม็ดสาคูใหญ่ รับประทานก่อนนอน วันละ 3 เม็ด

สรรพคุณ : ช่วยเสริมสร้างพลังทางเพศให้แข็งแรงขึ้น ฯ

ยาบำรุงธาตุเจริญอาหาร

ตำรับยา ท่านให้เอา

ดีปลี	หนัก 15 กรัม	รากชะพลู	หนัก 15 กรัม
เถาสะค้าน	หนัก 15 กรัม	เหง้าขิงแห้ง	หนัก 15 กรัม
รากเจตมูลเพลิง	หนัก 15 กรัม	หัวกกลังกา	หนัก 15 กรัม
หัวแห้วหมู	หนัก 15 กรัม	ลูกมะตูมอ่อน	หนัก 15 กรัม
เถาบอระเพ็ด	หนัก 15 กรัม	ตรีผลา	หนัก 15 กรัม

วิธีปรุงยา เอาตัวยาทั้งหมดใส่หม้อต้ม ใส่น้ำพอท่วมตัวยา เคี่ยวให้เดือดประมาณ 15 นาที ปล่อยไว้ให้เย็น รับประทาน 1-2 ช้อนโต๊ะ 3 เวลา ก่อนอาหาร

สรรพคุณ : บำรุงธาตุให้เป็นปกติ และช่วยเจริญอาหาร ฯ

ยาแก้ลมวิงเวียน

ตำรับยา ท่านให้เอา

จันทน์ทั้งสอง	หนัก 15 กรัม	กฤษณา	หนัก 15 กรัม
กระลำพัก	หนัก 15 กรัม	ขอนดอก	หนัก 15 กรัม
โกฐกระดูก	หนัก 15 กรัม	โกฐพุงปลา	หนัก 15 กรัม

โกฐจุฬาลำพา	หนัก 15 กรัม	อบเชยเทศ	หนัก 15 กรัม
ชะมด	หนัก 15 กรัม	พิมเสน	หนัก 15 กรัม
เกสรทั้งห้า	หนัก 15 กรัม	อำพันทอง	หนัก 15 กรัม

วิธีปรุงยา เอาตัวยาทั้งหมดมาบดให้เป็นผงละเอียด รับประทานครั้งละ 1 ช้อนชาพูน กับน้ำอุ่น ก่อนอาหาร หรือเมื่อเกิดอาการวิงเวียนจะเป็นลม ฯ

ยาช่วยชลอความแก่

ตำรับยา ท่านให้เอา

หัวบัวขม	หนัก 1 บาท	เมล็ดข่อย	หนัก 1 บาท
กล้วยน้ำหว้าสุกงอมแล้ว	หนัก 1 บาท	พริกไทย	หนัก 1 บาท

วิธีปรุงยา เอาตัวยาทั้ง 4 อย่างนี้มาบดให้ละเอียดเป็นผง ผสมน้ำผึ้งแล้วปั้นเป็นลูกกลอนเล็กๆ เก็บใส่ขวดเอาไว้ปิดฝาแน่น รับประทานก่อนนอนทุกคืนๆ ละ 1 เม็ด จะทำให้มีพลัง ร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง จะไม่มีโรคภัยมาเบียดเบียนได้ ฯ